Noli emulari ꝛc. Titulus. Expo. Ps. XXXVI. Psalm⁹ dauid. Titul⁹ patet. Sup oñdit oīa bona esse a deo: Hic aūt oñdit nō esse curādū ō tpalib⁹: ꝛ monet/vt sprētis trāsitorijs/sola ęterna diligam⁹. Et scribit p impfectū alphabetū: qz instruit paruulos ne īuideāt/ vel indignēt pspēritati malorū: qz sic dī Job. v. a. Paruulū occidit inuidia. Itē ne illā appetāt. Prouer. j. c. Usq; q̄ puuli diligitis infantiā/ꝛ stulti ea q̄ sibi sūt noxia cupiēt. Hod⁹. Tripertit⁹ est psalm⁹. Primo monet ꝓpha vel ecclia in cui⁹ psona loquit/ne de floze malox indignēt aliq̄s/neq; imitēt eos: sed in dño a quo cūcta bona sūt/ponat spes. Secūdo ostēdit malos torqueri inuidia sup bonos: ibi: Obseruabit pctōr iustū. Tertio ostendit iustū nūq; deseri: ꝛ iterserit de pēnis malox/ꝛ p̄mijs bonox: addēs etiā exhortationes: ibi: Junior fui. Primo q̄ monet ne viso floze malox indignemur/dicēs: a Noli emulari. i. idignari. b In malignantib⁹. i. de malignātib⁹. i. malignē ardētib⁹/videlicz igne auaricię ꝛ luxurię: ō q̄ Hieb. vj. c. Adhuc ignis in domo impij. Et Ps. Supcecidit ignis et nō videt solē. Emulari aūt dicit q̄tuor modis. Uñ ꝗsus: Emulor/indignor/amo/subsequor: id est imitor/inuideoq;. Uel sic: Emul⁹ inflat/amat/inuidet ac imitat. Emulor aūt sumit ꝗ p indignari: vel etiā p inuidere. Sumit p amare. j. Corl. xij. d. Emulami charismata meliora. Et. ij. Corl. xj. a. Emulor enī vos dei emulatiōe. Sumit p subsecq vel imitari/ Prouerb. iij. d. Ne emuleris hoīez iniustū: nec imiteris vias ei⁹. Sumit p inuidere/ Numeri. xj. f. Quid emularl p me? Et. j. Regl. j. a. vbi dī q̄ fenēna erat emula ānę. Sūt aūt q̄tuor ī tpali pspēritate: quare nō debem⁹ emulari. i. indignari/ vel inuidere illis q̄ florēt ī ꝗ mūdo: sz magl cōpati eis. Primū ē: qz tpalia dāt eis i decęptionē. Ps. Verūtn ꝓpter dolos posuisti eis/deiecisti eos dū alleuarēt. Sap. xiiij. b. Creaturę dei ī odiū factę sūt/ꝛ i tēptationē aię hoīz. Secūdū: qz dāt eis ī laqueū ꝛ vinculū/ q̄b⁹ trahāt ad patibulū. Uñ Hiere. xxvij. a. Fac tibi vincula ꝛ catenas/ꝛ pones ea ī collo tuo/ꝛ mittes ea ad regē edō/et ad regē moab: ꝛ ad regē filiox āmon/ꝛ ad regē tyri ꝛc. Reges enī ꝛ pncipes ꝛ magni hoīes his vinculis colligāt: ꝛ multi ad patibulū inferni suspēsi sūt. Tertiū: qz dant eis ī iugū ꝛ on⁹. Uñ Deut. xvij. d. precipit dñs de rege: Nō hābit auri ꝛ argēti imēsa pōdera. Quartū est: qz nullū fructū habēt ex eis. Unde Hiere. xlviij. b. Date florē moab: qz florens egrediet. q. d. nō habebit ibi nisi trūn florē. Uñ Seneca. Apud alios ē fruct⁹ diuitiax: diuitibus aūt nomē cedit ꝛ sollicitudo. Secūdo monet nos ꝓpheta ne amem⁹ tpalia vl pctā: Uñ subiūgit: c Neq; ęlaueris. i. dilexeris/vel imitat⁹ fuerl: d Faciētes iniq̄tatē. Seneca. Amor turpiū non nisi turpi rōne cōciliari pōt. Facientes iniq̄tatē. i. inęq̄litatē/ ꝓprie st diuites. Uñ dicit Aug⁹. Dis diues aut iniqu⁹ ē/aut hęres iniq̄. Luc. xvj. c. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatl. Ne q̄ ęlaueris istos. Eccli. ix. c. Nō ęles gloriā ꝛ opes pctōris. Et. v. a. eiusdē: Noli attēdere ad possessiōes iniq̄s. Seneca. Sūma malox ē q̄ ad exēplū viuit. Jaco. j. a. Omne gaudiū existimate frēs cū ī varias tēptationes incideritis ꝛc. Ibi Glo. Bedę. Ne indignemini si mali ī mūdo florēt ꝛ vos patimī: qz nō ē christianę dignitatis ī tpalib⁹ exaltari: sz potl⁹ depmi. Mali nihil habēt in ęlo/vos nihil ī mūdo: sz spe illi⁹ boni ad q̄d tēditis: quicq̄d in via ꝓtingat/gaudere debetl. Postea oñdit q̄re nō sūt amāda tpalia/cū subiūgit: e Uñ tanq̄ fenū velociter arescent: opantes iniq̄tatē: licz mō floreāt/cito arescēt. Esa. xl. b. Exiccatū est fenū ꝛ flos ei⁹ decidit. f Et quēadmodū olera herbax cito decidēt: qui mō stare vident. Uñ ī p̄dicta aūcte Eccli. ix. c. cū dixisset: Non ęles gloriā ꝛ opes pctōris: subiūgit cām. Nō enī scis q̄ futurā sit illi⁹ subuersio. Et ꝓpt ꝗ dicit Job. v. a. Vidi stultū firma radice/et maledixi pulchritudini ei⁹ statim. Quare statim? Quia statim cadit sic olera herbarū. Uñ Job. xxj. b. Ducūt ī bonis dies suos/ꝛ ī pūcto ad ifernā descēdūt. Per fęnū aūt qd ē cib⁹ iumētox/possūt intelligi hoīes bestiales ꝛ carnales: Per olera/q̄ sūt cib⁹ hoīm (vt dī Ro. xiij. a. Qui īfirm⁹ ē olus māducet. Et Gen. ix. a. Quasi olera virētia dedi vobis oīa) possūt significari hoīes q̄ fuerūt spūales: sed facti sunt carnales: et ita cito cadūt ī p̄sentī q̄si olera: ꝗm q̄ dicit apostolus Gal. iij. a. Sic stulti estis/vt cū spū cęperitis/nūc carne cōsummini. Sic faciūt aliq̄ p̄lati: qz in p̄mo anno q̄ficq; sunt angeli: in secūdo hoīes: in tertio aūt fiūt leones/vl potl⁹ dęmones. Et tūc ē de ipsis sic de olere. Uñ enī olus putrescit/ fortissimū fetorē hz: ꝛ mltū corrumpit aerē: Ita tales p̄lati multū fetēt ꝛ corrūpūt vicinū aera/p malū exēplū ꝛ mala famā suā. Sz qz cadūt ꝗ in fetorē istuz: iō etiā quēadmodū olera herbax cito decidēt/in fetorē gehēnę. Uñ talib⁹ cōminat dñs/Hiere. lj. Ecce ego ad te mons pestifer ait dñs/q̄ corrumpis vniuersā tra: ꝛ extēdā manū meā sup te: ꝛ euoluā te de petrs ꝛ dabo te ī montē cōbustiōis/ꝛ nō tollēt de te lapidē triangulū/ ꝛ lapidē ī fundamētū: sed pdit⁹ in ęternū eris. Et dicit: Ecce: q̄si in ꝓxio est. Sap. vj. a. Horrēdę ꝛ cito apparebit vob/qm̄ iudiciū durissimū ī his q̄ p̄sūt fiet. Olera autē herbax quō decidūt? Per ꝗmes: p sectionē: p hyemē: p siccitatē: Sic ꝛ ipsi p vermē ꝓscię: p sectionē q̄ fiet cū separabit dñs bonos a malis. Per hyemē stringētis pęnę/vbi erit fletl⁹ ꝛ stridor dentiū. Per siccitatē ꝛ ariditatē. i. p defectū oīs boni deijcient. g Spera in dño. Supra ostēdit ꝓpha q̄ nō est ꝛ q̄re nō est ponēdū cor in tpalib⁹: Hic oñdit vbi ponēdū est: qm̄ in deo. Et ꝗ est qd dicit: Spera in dño. q. d. ex q̄ ita cito trāseunt oīa: ergo nō ī trāsitorijs: sz in dño pmanēte spera. Et spandū est ī dño multis rōnib⁹. Primo: qz ipse larg⁹. Hester. ij. d. Dona largit⁹ ē ꝗm magnificētiā p̄ncipalē. Jaco. j. a. Qui dat oīb⁹ affluēter ꝛ nō improperat. Secūda rō est: qz multa pōt dare. Prouer. iij. b. Lōgitudo dierū ī dextera ei⁹/ꝛ ī sinistra illi⁹ diuitię ꝛ gloria. Tertia rō ē: qz rogat nos vt ab ipso petam⁹. Matth. vij. a. Petite ꝛ dabit vob. Job. xvj. e. Usq; mō nō petistis quicq; in noie meo: petite et accipietis. Quarta rō ē: qz pat nr̄ē. Ps. Quō miserēt pr̄ filiox/misert⁹ ē dñs timētib⁹ se/qm̄ ipse cognuit figmētū nr̄m. Quīta rō ē: qz ē benign⁹ ꝛ verax. Ps. Multę misericoię ꝛ verax. Sexta: qz cōsuet⁹ ē iuuare. Ps. Remiscere miserationū tuax et misericordiax tuax q̄ a sęculo sūt. Septima: qz ꝓpinqu⁹ ꝛ fr̄ nr̄ ē. Heb. ij. c. Nō cōfundit vocare nos frēs. Octaua: qz ex quo tot et tanta iā passus ē p nobis: nō libēter nos pderet. Bern. Tanti emit vt amittere nō velit. Et ꝓpt ꝗ dicit: Spera in dño. Sed qz sperare sine meritl nō est spes: sz p̄sumptio: Jō post spem inuitat nos ad bonā opationē/subdēs: h Et facbonitatē. q. d. cū spes sit certa expectatio ex meritis ꝓuenięs: si facis bonitatē potes sperare. Uñ in Ps. Sacrificate sacrificiū iustię ꝛ spate in dño. Et nota q̄ dicit: Fac bonitatē: nō dicit/fac bonū: qz bonitas tangit bonū finē: bonū aūt aliqd nō bono fine pōt fieri. Et qz cert⁹ loc⁹ sacrificio deputat⁹ est a dño: ideo subiungit: i Et inhabita terrā/israel. s. ecclesiā: qz q̄cq̄d fit extra cōmunitatē ecclię/deo nō placet. Deut. xvj. b. In loco quē elegerit dñs de⁹ tu⁹ imolabis phase. Et bonū est in ꝛra illa habitare: qz fertilis est. Uñ addit: k Et pasceris. i. corroboraberis: l In diuitijs ei⁹. i. terrę illi⁹ q̄ est ecclia: cui⁹ diuitię sunt sacra ꝛ suffragia/q̄b⁹ corroborant filij ecclię. Ps. Gloria ꝛ diuitię in domo ei⁹. Uel sic: Inhabita terrā/quadruplicē. s. supiorē/inferiorē: interiorē ꝛ exteriorē. Supiorē/vitā ęternā: q̄ est ꝛra viuētiū: Et pasceris in diuitijs ei⁹: hic p p̄gustationē: ī futuro p plenariā fruitionē. Inferiorē/ecclia: vt dictū ē. Interiorē/psciam eā excolēdo: Et pasceris ī diuitijs ei⁹. i. bonis cogitatiōib⁹: De q̄ ꝛra ꝛ pastu/ Prouerb. xij. b. Qui opat terrā suā satiabit panib⁹. Exteriorē. s. corp⁹ ꝓpriū spūi subiugando: Et pasceris in

Psalmus dauid.

a Noli emū/ (XXXVI.
b Nlari ꝛ in mālignātibus:
c Neq; ꝛ ęlaueris fāciē-
e tes iniq̄tatē. Uñ tanq̄ fenū
f ꝛ velociter arescēt: et ꝛ qūēad-
g modū olera ꝛ herbax cito ꝛ de-
h cidēt. Spēra ī domino ꝛ fac
i bonitatem: et inhabita terrā
k et pasceris in diuitijs eius.

Aleph
Hinter manentes. Zemuleris
Partitio psalmi

Ps. 57. Malo dicitur quor modus

Nō debemus emulari illis floēt ī hoc mūdo, ꝓter quatuor

Ps. 72.

Per fenū carnales et p olera spūales intelliguntur

Al. ꝛ cito
Al. ꝛ sicut
Al. ꝛ prati
Al. ꝛ cadent
Beth

Matth. 25. c.

Sperandū est in dño multis rationibus

Ps. 102.

Ps. 85.

Ps. 24.

Ps. 4.

Ps. 111.

Terra quadruplex est inhabitanda

diuitijs eius.s.in bonis operibus. Prouerb.xxiiij.d. Prępara opus tuũ foris:ꝛ diligẽter exerce agrũ tuũ:ꝛ postea ędifices domũ tuã. Eccl.xx.d. Qui opat terrã suã: ialtabit acceruũ frugũ. Ita dñs in exemplũ ꝛ fructũ nostrũ terrã corporis sui vt agrũ voluit exerceri: Unde ꝓmo oẽs supfluitates tẽporaliũ delitiarũ ꝛ diuitiarũ ab ea longe resecauit: nõ qꝛ nunq̃ ꝓius habuerit:ſz ne eas vnq̃ haberet. Et qꝛ ĩ eo nihil erat vitij qõ extirparet: ideo qõ aliq̃ mõ supfluũ dicit.s.pilos eius euelli ꝓmisit.

Al. ꝓpetitionẽ Gimel
Al. ꝓad dñm
De pe.dis.1.§. nõ tibi dico
Al. ꝓranq̃

a Delectare in domino:ꝛ dabit tibi ꝓpetitiões cordis tui. b Reuela ꝓdomino viãm tuã ꝛ spera in eo: et ipse faciet. c Et educet ꝓquasi lumẽ iusticiam tuã:ꝛ iudiciũ tuũ ꝓtãq̃ meridiem: d subdit⁹ esto domino et ora eũ. ꝓMoli emulari in eo q̃ prosperat in via sua: et in homine facienteꝓ iniusticias.

Unde dicit Esa.l.c. Corpus meũ dedi percutientibus/ꝛ genas meas vellentibus. Item ager iste aratus/fimatus fuit sputis iudęorum.Esa.l.c. Faciem meã non auerti ab increpantibus ꝛ cõspuẽtibus in me. Aratus fuit in flagellatiõe:quãdo de longo in longũ totius corporis flagellauerũt eum: ita q̃ sanguis defluebat per vestigia aratri. Sed quia angulus hui⁹ agri nõ plene attigerat aratrũ:ideo cum fossorijs clauorum culti fuerunt angili: scz manus ꝛ pedes. Sic enim solent facere agricolę:quod aratrum non potest attingere/fossorio colunt. Hęc autem terra multũ aceruum frugum inaltauit: ꝛ pascimur mõ per gratiam in diuitijs eius: et in futuro pascemur ꝑ gloriam. Unde cõgrue consequẽter monemur ad ꝓtemplationem/cum subiungit. a Delectare in domino:per contemplationem. In contemplatione enim pręgustatur dulcedo dei. Ps. Gustate ꝛ videte quoniã suauis est dominus. Pręgustata aũt appetitur:ꝛ appetita ꝛ petita datur. Unde sequit: b Et dabit tibi petitiões cordis tui. Matth.vij.b. Dabit spiritum bonũ petentibus se. Et iste spiritus dulcis est ꝛ delectabilis. Unde Eccl.xxiiij.c. Spiritus meus super mel dulcis. Et ita si delectaris in domino:dominus dabit tibi petitionẽ cordis tui mediante desiderio ꝛ petitione: vt dictum est. Sed qui sunt qui delectant in domino? Hũdi cõemptores. Qõ ostendit in Ps. Renuit consolari anima mea/scz in temporalibus delitijs:memor fui dei/ꝛ delectatus suꝫ. Beatus Bern. Delicata ẽ diuina cõsolatio/ nec cõcedit admittẽtibus alienã. Esa.lviij.d. Si glorificaueris deũ dum non facis vias tuas/ et non inuenit voluntas tua vt loquaris sermonem:tunc delectaberis super domino. Hoc ꝓprie cõuenit religiosis:qui nec facere nec loqui possunt de volũtate ꝓpria. Et nota q̃ dicit: Petitiones cordis: non oris. Ex corde enim debet ꝓcedere/et transire per os:et ideo ꝓprie dicit cordis. Et talem petitionem defacili exaudit dominus. Unde allegat Ps. Clamaui in toto corde/exaudi me dñe. Sed posset modo dicere aliqs pctõr: Palatũ habeo corruptũ ꝑ peccatũ:nõ possũ ĩ dño delectari:qꝛ animalis hõ nõ percipit ea q̃ sũt spirit⁹ dei: Quid q̃ faciã? Uñ quasi respõdens dicit: c Reuela: in cõfessione: d Domino: id est vicario eius:scz sacerdoti. Uñ Matth. viij.a. Vade ostẽde te sacerdoti. Uñ sacerdos nõ scit pctũ cõfitentis inquãtũ hõ est:sed inquãtũ est loco dei. e Viã tuã: id est vitam qua ad deum/vel ad infernũ rẽdimus. Unde omnes qui viuũt in ꝑsenti vita dicunt esse in via: ꝛ peregrini vocant. Heb.xiij.c. Non habemus hic manentẽ ciuitatem: sed futuram inquirimus. Sed quia confessio debet fieri in spe satisfaciendi ꝛ veniam consequẽdi:statim subiũgit: f Et spera in eo:q̃.s.det tibi satisfaciendi possibilitatem:ꝛ q̃ misereatur tui/veniam tribuens peccatorũ. Judas enim pęnitentiã habuit ꝛ confessus est: Matth.xxvij.a. sed quia desperauit periit. Unde dicitur Matth.xxvij.a. Uidens iudas qui eum tradidit q̃ damnatus esset/ pęnitentia ductus: retulit triginta argenteos principibus sacerdotũ/ dicens: Peccaui/ tradens sanguinẽ iustum: Ecce de pęnitentia ꝛ de cõfessione eius. Sed de desperatiõe propter quã periit/sequit ibi/q̃ abiens laqueo se suspendit. Similiter cain confitens:sed tamẽ desperans/dixit: Gen.iiij.b. Maior est iniquitas mea q̃ vt veniam merear. Sed dementit eum beatus Bern.dicens: Maior est christi pietas q̃ quęuis iniqtas. Si autẽ confessus fueris/et spera/ueris/miserebit. Uñ addit: g Et ipse:scz deus: h Faciet: Nõ dicit qd:vnde intelligendũ est de ꝓprio opere suo: qõ est misericordia. Unde dicit ĩ collecta: Deus cui proprium est misereri semper ꝛ parcere. Unde de contrario opere dicitur Esa.xxviij.f. Irascetur vt faciat opus suum:q.d. non est suum opus irasci: sed misereri. Unde sequit ibi: Alienum est opus eius ab eo. Nec solum dimittet dominus peccata:sed et illud quod in te operabit/remunerabit. Unde sequitur. i Et educet quasi lumẽ iusticiã tuã. Justiciã possumus intelligere vindictã/quã sumit homo de seipso ꝑ peccatis. Judiciũ autem prudentiã/qua bonũ a malo separauit:ꝛ bonum plus q̃ malum elegit: vt sumat hic iudiciũ/et pro iudicio discretionis/ꝛ pro iudicio electionis. Educet ergo quasi lumen iusticiã tuam:ꝛ iudiciũ tuũ tanq̃ meridiem: quando hęc omnia in futuro iudicio omnib⁹ reuelabit:et pro his luce perpetua te ditabit. Unde Job.xj.d. Quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperum: ꝛ cum te consumptum putaueris/orieris vt lucifer. Uel de ꝑsenti potest legi: Educet:id est extra ducet /vt alijs luceãt quę prius induxerat:id est intus in corde tuo duxerat vt te illuminarent. Et in hoc sensu potest sumi iusticia ꝛ iudicium sicut supra. Uel sic: vt iusticia sit quicquid bonum facimus:ꝛ hęc educetur quasi lumen ad exemplum aliorum. Unde Matth.v.b. Sic luceat lux vestra coram hominibus ꝛc. Sed quia omnes iusticię nostrę sunt sicut pann⁹ menstruatę:ideo necesse est vt superueniat iudiciũ quo ipse iusticię iudicent /ꝛ lauẽtur sordes. Unde dicit Job.ix.d. Verebar omnia opera mea/sciens q̃ nõ parceret delinquẽti. Ibi Glo. Omnia opa/etiã bona. Et quia hoc perfectius est q̃ primũ:ideo de hoc dicit: Tanq̃ meridiem:quod plus dicit q̃ simpliciter lumen. Et quod istud iudiciũ debeat fieri de iusticia/ostendit sequens littera quę dicit k Subditus esto domino. q.d. noli altum sapere: sed time. l Et ora eum: vt quod imperfectũ est ĩ te/supleat. Sic faciebat iob:qui dicit Job ix.b. Si habuero quippiam iustum:non respondebo:sed meum iudicem deprecabor. Cum dic: Non respõdebo/notat hoc qõ hic dicit: Subditus esto: Qui em̃ subditus est domino suo: nõ respondet ei de pari: sed humiliter audit increpationẽ domini sui. Cuꝫ dic: Deprecabor:idem est qõ dicit: Ora eum. Et bene prius dicit: Subditus esto:et postea/ora eum: qꝛ humilis spiritus debet ꝓcedere ꝛ proferre orationem. Unde Eccl.xxxv.c. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. m Moli emulari. Pręmissis malis quę mali habebunt:ꝛ bonis q̃ boni habebunt:hic cõcludit qõ prius ꝓposuerat:quia primo fuit quasi ꝓpositum: Per ea autem quę secuta sũt:est ꝓbatum. Unde hic concludit: Moli emulari: expone vt supra. n In eo qui prosperat i via sua. Et vere sua/non dei: quia dixerunt deo: Recede a nobis/scientiã viarum tuarum nolumus: Sicut de diuitib⁹ dicit Job.xxj.b. Quia autem sua est: ideo mala ꝛ noclua. Prouerb.xij.d. Iter impiorũ decipiet eos. Et in Ps. Nouit dominus viam iustorum ꝛ iter impiorꝫ peribit. Jaco.j.b. Diues in itineribꝰ suis marcescet. Et quis sit iste qui sic prosperat in via sua/ostẽdit subdẽs: o Et/pro id est: p In homie facienteꝓ: nõ tm cogitãte: q Iniusticias: Pluraliter dicit:ad denotandũ multitudinẽ: quia omnis peccator ad minus tripliciter facit iniusticiam. Primã deo/cui aufert animã suam quam creauit ꝛ redemit suo sanguine proprio. Deut.xxxij.a. Hęccine reddis domino popule stulte ꝛ insipiens: Nunquid non ipse est pater tuus qui custodit te ꝛ fecit ꝛ creauit te? Secũdã sibi/cui aufert deũ. Esaię.lix.a. Iniquitates vestrę diuiserunt inter vos ꝛ deum:ꝛ peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis. Tertiã:proximo/cui aufert se fructum orationũ suarum. Thren. iij.c. Opposuisti nubem tibi ne transeat oratio.

Al. ꝓsicut
Al. ꝓdoleas
Daleth
Al. ꝓRe iuꝑemuleris eũ
Al. ꝓtinq̃ quasi
Ps.33.
Luc.11.b.
Esa.64.c.
Ro.11.c.
Ps.76.
Ps.118.
1.Cor.2.d.
Ps.1.
Peccator tripliciter facit iniusticiam

a ¶ Desine ab ira. i. rupe ira ne pcedat. b ¶ Et dereliq furorē. i. deū nō blaphemes: nec arguas de negligentia. Ira eñ minor est: furor aūt maior/qñ. s. vsqz ad insana ꝓba vel facta trahit hō. Insania aūt ē vt vermis arguat creatorē: qd facit ille q murmurat vel blasphemat de ꝓsperitate malorꝫ. Uñ in plogo Abacuk sup

Ve vbis ill: Abacuk. j. a.

a Desine ab ira et derelinque
b furorē: † nōli emulari vt māli
c gneris. Quōmā q † malignāt
f extermiabunt: sustinētes aūt
g dñm/ipsi † hereditabūt terrā.

Vsqz q dñe clamabo cē. Quare tacet cōculcāte impio iustiorē se cē. dic Hiero. Uide q temeraria vox sit t quodāmō blasphemātis: creatorē suū ad iudiciū ꝓuocare: t vas fragile aduersus figulū/ cur tale vel tale factū sit/disputare. Dico q q d nec turberī nec blasphemes: Et ꝓter hoc necesse est vt non imiteris eos in malicia sua. Uñ addit: c ¶ Noli emulari. i. imitari eos. d ¶ Ut sic malignēris. i. vt sic malign⁹ efficiaris: t malo igne vraris. s. cupiditatis/luxurie t cęterorꝫ vitiorꝫ. Prouer. xxiij. b. Nō emulet cor tuū peccatores. Et vere nō est emulandū: sed sustinēdum: e ¶ Qñ qui malignant/extermiabunt. i. extra termios cęlestis patrię dānabunt/ qñ dicet illud Apocl. vlti. c. Foris canes t venefici t impudici. Ad hanc extermiationē faciendā armabit se dñs armis illis/q describunt Sap. v. d. Induet ꝓ thorace iusticiā/t accipiet ꝓ galea iudiciū rectū: sumet scutū inexpugnabile eqtatē: acuet aūt dirā irā in lanceā: t pugnabit cū illo orbis terrarū ⁊ insensatos: ibunt directe emissiōes fulgurū/t tanqz habenę curuato arcu nubiū extermiabunt ipij. In hoc vltimo ꝓbo loquit metaphorice: t vocat arcū nubiū iridem siue irim/qui fit ex repercussiōe radiorꝫ solis: Et nubiū habenas / vocat illas lineas diuersorꝫ colorū q sunt ī iride vel iri/que sole radiāte facile dissoluunt: Sic impij facile exterminabūt a ꝓspectu solis iusticię. Al' ibi potest legi: Habenę curuato arcu: Et ē sens⁹: Ita oportebit eos ī infernū ire/data sententia a dño: Ite maledicti cē. sicut sagitta mittit ab arcu bñ extēso t curuato. Ita illi: f ¶ Sustinētes aūt: id ē patientes: g ¶ Dominū: flagellantē. Uel/ Sustinētes: id est sperātes: Dominū/ ꝓmia differentē: h ¶ Hereditabūt: in ęternū possidebūt: i ¶ Terrā: viuētiū. Et qz ꝓ sustinētiā tantū bonū acquirit: infelices sunt q talentū sustinētię nō habēt: Uñ maledicunt/ Eccli. ij. c. Uę his q pdiderūt sustinētiā: Sic ī puerbio dicit: Vodio vini ad nūmum: vę illi q non habet illū. Et ne tediū sit nimis diu sustinere maliciā malignantiū/ ostēdit q cito veniet eorꝫ perditio. Unde sequit: k ¶ Et adhuc pusillū. i. parū restat. l ¶ Et nō erit peccator. i. dominiū ei⁹. Et vere non erit: cū sit sit soci⁹ eius/q nō est. De hac acceleratiōe Jobel. iij. a. Cito velociter reddā vicissitudinē vobis sup caput vestrū. Pusillū est tota vita ista respectu futurę. Et statim in morte peccatoris pōt dici: Heli⁹ fuisset ei si nat⁹ nō fuisset hō ille/quātūcūqz magnus fuerit in isto sęculo: Ideo dī Job xx. a. Gaudiū hypocritę adinstar puncti: Si ascēderit vsqz in cęlū supbia eius/t caput ei⁹ nubes tetigerit/ q̄si sterquiliniū in fine perdet. Greg⁹. Reprobor mētes idcirco multa nequiter agūt: qz ꝗcito morituri sūt/nō attēdūt. Et vere nō erit. Probatio. m ¶ Quęres locū eius t nō inuenies. Unde in Job. xx. b. Post pdicta verba sequit: Qui eū viderāt/dicēt: Ubi ē: Uelut somniū auolās nō inuenietur cē. Uel potest legi sic in Glo. legit: Quęres locū eius. i. si vsum vel vtilitatē eius velles habere. Sic eñ vulgarit sumit locus ꝓ vtilitate/ cū dicit: Ille tenet ibi magnū locū. i. multū vtilis ē ibi. Horꝫ tuis aūt malis t psecutorib⁹: boni qui vidēt eos fuisse sibi vtiles/ quęrūt eos: qz adhuc vellēt eos habere ad vtilitatē suam. Sunt autē mali vtiles bonis in multis. Primo: quia sunt virga quib⁹ corrigunt a domino quādo delinquūt. Uñ Esa. x. b. Uę assur: ꝗga furoris mei t bacul⁹ ipse est. Secūdo: quia sūt malleus t instrumentū quo domin⁹ eos fabricat in vasa glorię. Unde dicit Hiere. l. d. Quomō cōfractus est malleus vniuersę terrę. Tertio: quia sunt stimuli quibus domin⁹ stimulat bonos. Hiere. xlvj. c. Uitula elegans atqz formosa egyptus: stimulator ab aquilone veniet ei. Greg⁹. Mala quę nos premūt/ad deum nos ire compellūt. Exod. xij. e. Urgebātqz egyptij populum israel de terra sua exire. Quarto: quia sunt probatorū quo domin⁹ probat eos/ qui sunt recipiēdi ab eo in patria/t qui non. Eccli. ij. a. In igne probat aurū t argentū: hoies ꝓ receptibiles ī camino hūilitātis. Dñs eñ facit sicut ille q emit vasa figuli/pcutit vt videat si est ibi aliq fractura latens: t cū cassum reddit sonū/dimittit illō: Sic dñs eos qui casse respondēt ꝓ impatiētiā/nō approbat. Greg⁹. Qualis quisqz apud se lateat: cōtumelia illata ꝓbat. Ita cito peribūt peccatores: sed boni vitā ęternā possidebūt: Uñ sequit: n ¶ Mansueti autē hereditabūt terrā/viuentiū: vt supra dictum est de sustinētibus. Sed modo dicit: Mansueti: qz quidā sustinēt in angaria/t crucifigunt a sinistris domini: Alij sustinent in patientia t benignitate cordis: t crucifigunt cū domino a dextris: Hi sunt mansueti. Domin⁹ autē illū qui crucifixus fuit a sinistris/non cōstituit heredem paradisi: sed illū qui a dextris: Cui dixit: Hodie mecū eris in paradiso. j. Corinth. xiij. b. Si tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatem autē non habuero/nihil mihi prodest. Charitas autē mansuetudinē introducit: quia charitas patiens est/ benigna est. Greg⁹. Mansuetudo imaginem dei in nobis seruat: sed ira dissipat. Qui aūt imaginem patris non portabit ad iudiciū: heres patris non recognoscet. Uñ monet apostolus. j. Corinth. xv. f. Sicut portauimus imaginem terreni: portemus t imaginē cęlestis: Hoc aūt dico: quoniā caro t sanguis regnū dei possidere non possūt. Ergo soli/māsueti/qui habent imaginem dei: hereditabunt terram/illam viuētiū. Sed nunquid timebunt q auferatur eis: Non. Unde addit: o ¶ Et delectabunt in multitudine pacis. Ps. Pax multa diligētibus legem tuam. Esaię. xxxij. d. Sedebit pop⁹ me⁹ in pulchritudine pacis: et ī tabnaculis fiducię/et in requie opulenta. Hęc tria in via cōpetūt fidei/ spei/et charitati: In futuro autē erit pulchritudo pacis/ꝗtum ad dotes corporis: tabernacula fiducię/ ꝗtū ad dotes animę: requies opulenta/ꝗtum ad vtrumqz. Et merito/ delectabunt in multitudine pacis: qui hic multas tribulationes habuerunt. Ps. Multę tribulationes iustorū cē. Modo enim tribulant ab elementis. Ignis eñ vrit/terra premit/aqua algore constringit/aer inequalitate sua confringit. Sap. v. d. Armabit creaturam ad vltionem inimicorū. Et tunc habebunt pacem boni cum istis elementis: ꝓm illud qd dicit Sap. xvj. c. Quodam tempor mansuetabat ignis. Item modo inquietat homo a bestijs etiā minimis: vt muscis/pulicibus/t huiusmodi. Sap. xvj. b. Illos enim locustarū t muscarum occiderunt morsus. Sed tunc pacem habebunt boni a talibus. Unde Job. v. d. Et bestias terrę nō formidabis. Item modo infestant homies ab hoib⁹: sicut significatum est Geñ. xxv. c. quando collidebantur paruuli in vtero. Sed in futuro boni habebunt pacē ab his. Job. v. d. Cum lapidibus regionum erit pactum tuum. Item modo est infestatio corporis contra spiritum. Gal. v. c. Caro cōcupiscit aduersus spiritum. Sed tunc erit concordia. Unde Ps. Cor meū t caro mea exultauerunt in deum viuū. Eccli. xxv. a. In tribus placitus est spiritui meo: quę sunt probata coram deo t hominib⁹: Cōcordia fratrū: t amor ꝓximorum: t vir t mulier sibi bene consentiētes. Caro est mulier: vir est spiritus. Item modo impugnant homines a dęmonib⁹. Unde Eph. vlti. b. Non est nobis colluctatio aduersus carnem t sanguinem: supple tm: sed aduersus principes t potestates cē. contra spiritualia nequicię: id est contra spirit⁹ nequā. Sed in futura pace quieti erunt sancti ab eo. Roma. vlti. c. Deus pacis conteret sathanam sub pedibus vestris velociter. ¶ Hic est notandum q dicitur pax bona et pax mala: et vtraqz multipliciter.

i k l m n o Et adhuc pusillum t nō erit peccator: t quęres locū ei⁹ t nō inuenies. Mansueti aūt hereditabunt terram: et delectabunt in multitudine pacis.

Al. tne sob emuleris vt nesper facias
Al. † malignē agant
Al. † hereditate possidebunt
Job. 18. c.
Quō dicatur peccator nō esse.
Ps. 118.
Ps. 35.
Ps. 85.
Malli vtiles sūt bonis in multis

Bona

Tēporis.ij.Machab.iiij.a.Videbat sine regali p/uidentia impossibile esse pacē reb⁹ dari.
Vitę ęknę: vt hic.Et.ij.Thessal.iij.d. Deus pacis det vobis pacē sempiternā.
Christ⁹.Eph.ij.c.Ipse est pax nostra. Mich.v.b. Erit iste pax.
Reconciliatio ad deū.Ro.j.a.Gratia vobis ⁊ pax. Matth.x.b.Pax huic domui.
Cessatio a causis.Heb.ij.d.Pacē seqmini cū omī/bus ⁊ sanctimoniā.Roma.xij.d.Cū omnib⁹ ho/minibus pacē habentes.
Quies pectoris.Jaco.iij.d. Fruct⁹ iusticię in pace seminat.Joh.xiiij.d.Pacē meā do vobis.
Societas iustorū.ij.Timoth.ij.d.Sectare pacē cū his q̄ inuocāt dnm de corde puro.
Lętitia spiritualis.Col.iij.c. Pax christi exultet in cordibus vestris.
Protectio. Phil.iiij.b. Pax dei q̄ exuperat omnē sensum/custodiat corda vestra ⁊c.
Fructus spirit⁹.Gal.v.d.Fruct⁹ aūt spirit⁹: chari/tas/gaudiū/pax.
Fiducia.Job. xx.e.et Lucl.xxiiij.f.Pax vobis.
Cōcordia hoīm ⁊ angelorū.Lucl.ij.b.Pax homib⁹ bonę volūtatis. Et.xix.f. Pax in cęlo ⁊ gloria in excelsis.
Trāquillitas carnis.Job.v.d. Scies q̄ pacem ha/beat tabernaculū tuum.
Altare.Judicl.vj.e.Edificauit altare: vocauitq̄ il/lud domini pax.
Dis locus sanctus. Ps. In pace fact⁹ est loc⁹ eius. Itē Ps. Qui posuit fines tuos pacē.

Ps.75. Pax Ps.147.

Mala

Cōspiratio. Matth.x.d.Nō veni mittere pacē: sed gladium.
Simoniac⁹ contractus.Act.xij.d.Persuaso blasto postulauerūt pacē.Blast⁹ interptat habēs p̄mīū.
Fędus cū diabolo.j.Thessal.v.a.Cū dixerint/pax ⁊ securitas: tunc repētinus eis supueniet interitus. Ezech.xiij.b.Dicētes: pax pax/⁊ nō est pax.
Prosperitas malorū.j.Machab.vij.e.Cū reuerl⁹ fu/ero ī pace succēdā domū istā.Idē.iij.Regl.vl.e.
Falsa gra.iiij.Regl.ix.e.Est ne pax hieu? Et rndit: Quę pax? Adhuc vigēt fornicatiōes mtris tuę ⁊c.
Impunitas in peccatis.Deutl.xxix.c. Me dicat in corde suo: pax erit mihi ⁊ ambulabo in prauitate cordis mei.
Negligētia.Apocl.vj.a.Datū est ei vt sumeret pa cem de terra.
Incircūspectio.iij.Regl.ij.a.Effudit sanguinē bel/li in pace.
Cōcomitantia vitiorū.Judicl.iiij.c. Erat pax inter iabin ⁊ domum aber. Jabin/prudentia: aber/liuor interpretat.
Hypocrisis.Esa.xxvj.a.Seruabis pacē/pacē.q.d. duplicē: non verā/sed fictam.

a Obseruabit ⁊c. Secunda pars: in qua ostendit malos torqueri inuidia: ⁊ ex hoc malignari cōtra bonos. Et ostendit q̄ q̄tuor modis malignant. Primo occulte insidiādo. Unde dicit: Obseruabit peccator iustū/quo ad occultas īsidias. Sic illi mali inuidi obseruabant illū verū iustū/christū.s. Unde Lucl.vj.b. Obseruabāt eū scribę ⁊ pharisęi/si in sabbato cu/raret/vt inuenirēt vnde accusarēt eū. Et beat⁹ Bernd. dic: Ha/buit christ⁹ in factis obseruatores: in verbis cōtradictores ⁊c. Sic ⁊ q̄libet pctores obseruāt viros iustos/Eccl.xj.d. Sicut pdix inducit in foueā: ⁊ sicut caprea in laqueū: sic ⁊ cor suppo/rū: ⁊ sic pspector videns casū primi sui: bona enī in mala cō/uertēs/insidiat: ⁊ in electis imponit maculā. Secūdo mō ma/lignant aptis signis/⁊ si nō factis: ostēdēdo maliciā. Unde dic: b Et stridebit sup eum dentib⁹ suis. Sic fecerūt iudęi Stephano: Act.vij.g. Et stridebāt dentib⁹ in eū. Ps. Pec/cator videbit ⁊ irascet dentib⁹ suis/fremet ⁊ tabescet. Esa.viij. d. Qui stridet ī cātatiōib⁹ suis. Sz q̄ sic stridet/trāsibit de stri/dore ī stridorē. Matth.xxij.b. Mittite eū ī tenebras exterio/res/vbi erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū. Et hoc ē qd̄ seqt. c Dns aūt irridebit eū. Ecce vicissitudo ⁊ stridorē. Et est sensus: Ad modū irridētl se habebit: qz nō volet misereri eis. Unde sup illud ꝓbū Job.ix. c. Et nō d pęnis inno/centū rideat: dic Glo. Ridere dei/est nolle misereri. De hac irri/sione.ē.i Ps. Qui ha/bitat in cęlis irridebit eos: et dns subsānabit eos. Prouer.j.c. Ego quoq̄ ī interitu vro ri debo/et subsānabo cū vobis qd timebat ac/ciderit. Ecōtrario di/cit de bono/Eccl.xxxiij.a. Sapiēs nō odit mādata: ⁊ nō illu/det. Et vere irridebit ⁊ cito: d Qm pspicit.i.ꝓpe aspicit: q̄ veniat dies eius. Prospicit/dico dns/licz peccator nō pspiciat. Lucl.xix.g. Quia si cognouisses ⁊ tu: nunc autē abscōdita sunt ab oculis tuis: qz dies venīet ī te ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo ⁊c. e Dies ei⁹.i. dni.s. dies iudicij: De quo Soph.j.c. Iuxta est dies dni ⁊c. dies irę dies illa/dies tribulatiōis ⁊ angustię ⁊c. Vel/Dies eius.i.pctoris: in quo puniet. Job.xviij.d. In die eius stupebūt nouissimi. Hiere. xvij.b. Die homis nō desideraui. Job.xxj.d. In die pditio/nis seruatur malus/⁊ ad die furoris ducet. Et nota q̄ ad die culpę/seqt dies mortis: ⁊ ad die pęnitētię/dies vitę. Tertio malignant mali persecutione apertam mouēdo. Unde dicit: f Gladiū euaginauerūt peccatores: Ad litterā: gla/dio pugnātes. Vel/Gladiū.i. quācūq̄ plecutione: euagi/nauerūt.i.in publicū pduxerī. Ezech.xxj.g. Mucro/mu/cro euagina te ad occidendū: lima tē vt iterficias ⁊ splēdeas. Moraliter/etiā gladi⁹/est pctoris pctm: de q̄/Eccl.xxj.a. Quasi rhomphea bis acuta oīs iniqtas. Et q̄ publicāt pec/catū/euagināt gladiū. Esa.iij.b. Peccatū suū quasi sodoma ꝓdicauerūt nec abscōderūt. Ui faciūt ꝓtra illud qd̄ dixit dns Job.xviij.b. Mitte gladiū tuū ī vaginā. Vagina in q̄ debet peccatū cōtineri/est timor dei ⁊ verecūdia sęculi. In hac va/gina debuisset iudas inclusisse gladiū suū.s. peccatū pditiōis: qū dns ei vaginā tetendit/dicēs: Matth.xxvj.b. Qui intin/git mecū manū ī parapside/hic me tradet/Ecce vn debuisset erubescere. Et addidit/dicēs/vę autem homini illi p quē filⁱ homis tradet: bonū erat ei si nat⁹ non fuisset hō ille/Ecce vn debuisset timuisse. Quarto malignant dolis ⁊ machinatiōib⁹ psequēdo. Unde sequit: g Intēderūt arcū suū.i. pauerūt dolos. Ps. Intendert arcū rem amarā vt sagittēt ī occultis īmaculatū. Osee.vij.d. Facti sūt q̄si arc⁹ dolosus. Arc⁹ dicit sciētia vel potētia sęcularis: De quo in Ps. Nō enī in arcu meo spabo. Jactatores intendūt hūc arcū. Matth.xxiij.a. Dilatāt philacteria sua. Suū dicit/non dei. Arcus dei est sa/cra scriptura: De quo Eccl.xliij.b. Uide arcū ⁊ bndic q̄ fecit illū. Et qua intentiōe hoc faciāt/cōsequēter ostēdit/videlicet: h Ut decipiāt: Hoc refert ad intensionē arcus. i Pau/perē ⁊ inopē: ad litterā: qz istos frequēt⁹ decipiūt/nō di/uites. Unde Eccl.xiij.c. Pascua diuitū sunt paupes. Pau/perē/sine cōsilio. Inopē/sine opib⁹. Vel/Pauperē et inopē.i.hūilē. Istos enī decipe conant/non magnos. Eccl. xiij.d. Diuiti decepto/multi recupatores: hūilis decept⁹ est/insup ⁊ arguit. Sed ęstū ad veritatē magl decipiūt diuites: sm qd̄ ibi dicit: Locut⁹ ē supba/⁊ iustificauerūt illū. Sz dic dns Esa.iij.c. Qui beatū te dicūt/ipi te decipiūt. k Ut tru/cident rectos corde. Hoc refert ad euaginationē gladij. Trucidēt/nō solū: occidāt/sz ī ptes minutissias diuidāt: qd̄ ad lrāz factū ē in martyrib⁹. Unde.j.Machab.j.g. dī de q̄dā: Voluert infringere legē dei sanctā ⁊ trucidati sūt. l Rectos corde: nō curuos/q̄ flectunt timore. Tales enī nō tru/cidant a tyrānis: nec trucidant adhuc: sed magis honorant. Unde dixit

a Obseruabit peccator iustū:
b ⁊ stridebit sup eum dentibus
c suis. Dns autē irridebit eū:
d qm prospicit q̄ veniet dies
f eius. Gladiū euaginauerūt
g pctores: intēdert arcū suū.
h Ut decipiāt paupē ⁊ inopē:
i k ut trucident rectos corde.

Ps.1. Heth Al. reduxerī Al. tradert

Mali quattuor modis malignātur cōtra bonos

Ps.111.

Moraliter Gladius dicit pctū

Ps.63.

Ps.43.

Uñ dixit holofernes: Judith.xj.a. Nūq̃ nocui virū qui vo/
luit seruire nabuchodonosor regi. Illi etiā q̃ euaginārt gladiū
peccati p manifestationē/multos trucidārt: nō solū interficiūt ī
vno peccato: sed minutatim diuidūt ad multa peccata. Unde
malū exēplū/dr: nō tā occidere q̃ corrūpere: Caro eñ q̃ cito
mortua est: nō ꝓpter
hoc corrupta ē donec
putrefiat: sic morītur
hō in ꝓmo peccato: sz
ad operā alior assue/
faciēs se ad pcrñ/cō/
putrescit et corrūpit.
Jobel.j.d. Cōputru/
erūt iumēta in sterco/
re suo. Ps. Putruerūt
et corruptē sunt cicatri
ces meę. Uñ cū sic corrupti sūt/iā vix resuscitari possūt: qō si/
gnificatū fuit in laçaro quatriduano iā fetēte. Uñ Ecci.xxxij.
c. Peccator hō vitabit correctionē/r ad voluntatē suā inueni/
et cōparationē. Sic faciūt: sed nō impune ferēt: quia sibi ꝓmo
nocēt/licz sibi satisfacere videant: r ꝓximis nō multū nocent:
imo bonis ꝓsunt. Hoc est qō sequit: a Gladius eor in/
tret in corda ipsor. i. qz alijs nocere volūt gladio/siue ma/
teriali siue spirituali: ideo gladius peccati intret in corda
ipsorū. i. moriant morte pcti. Cū eñ gladi⁹ intrat in cor/sta/
rim morit hō: ita q̃cito peccatū intrat cor homis: qō fit q̃ci/
to cōsentit vt noceat alij/vita recedit. s. spūssanctus: q̃ est vita
aię. Et merito dicit: Intret in corda: qz inde exierat gla/
di⁹ q̃ alios ꝓsecuti fuerāt. Matth.xv.b. De corde exeūt cogi/
tationes male/homicidia/adulteria rc. Et hęc remuneratio eor
iusta est: ꝓm sentētiā dñi/Matth.xxvj.e. Oēs q̃ acceperīt gla
diū/gladio pibūt. Uñ Prouer.xj.a. In iſidijs suis capiēt ini/
qui. Prouer.j.d. Comedēt igit fruct⁹ vię suę. Esa.iij.b. Uę
impio in malū: retributio eñ manuū ei⁹ fiet illi. Prouer.xj.a.
Supplātatio puerror vastabit illos. b Et arc⁹ eor cōfri/
gat. i. dol⁹ r insidię eor frustrēt sine itēto: vt. s. mali nō noce/
ant bonis. Ps. Arcū cōteret r cōfringet arma. Job.v.b. Qui
dissipat cogitationes malignor/ne possint man⁹ eorū ꝓplere qō
cęperāt. Postq̃ egit de bonis r de malis singillatim: cōparat
eos ad inuicē: r stat⁹ eor in q̃ttuor. Primo in diuitijs/cū dic:
c Melius est rc. Secūdo in potētia: ibi: Uñ brachia
pctōr. Tertio in honore: ibi: Nouit dñs. Quarto in ope:
ibi: Mutuabit pctōr. De ꝓmo q̃ dic: c Meli⁹ ē modi/
cū iusto/hoi: sup diuitias pctōr multas. i. meli⁹ est hoi
vt sit iust⁹ r paup/q̃ peccator r diues. Prouer.xv.b. Meli⁹
est parū cū timore dei q̃ thesauri magni et ꝓsatiabiles: meli⁹ ē
vocari ad olera cū charitate/q̃ ad vitulū saginatū cum odio.
Prouer.xix.a. Melior ē paup q̃ ambulat ī simplicitate q̃ di/
ues torquēs labia r ꝓsipiēs. Et subiūgit causā/dicēs: d Uñ
brachia. q.d. iō ē meli⁹: Uñ brachia pctōr cōteren/
tur: cōfirmat aūt iustos dñs. Et est secūda cōpatio: vbi
cōpat eos ī potētia. q.d. mō in pte atterūt iusti: r pctōres ecō/
trario ī pte radicant: Sz ī futuro viceuersa: pctōres. f Cō/
terent. i. nō tm ī parte: sz ex toto terent: Et iustos ꝓfirmabit
dñs. i. ex toto firmabit. Qō bñ declarat/Lucz.xvj.g. vbi di/
ctū ē diuiti: Fili recordare qz recepisti bona ī vita tua/r laça/
rus similit mala: nūc aūt hic ꝓsolat: tu ꝓo cruciaris. Ecci.x.a.
Regnū a gente ī gentē trāsfert ꝓpt iniusticias r iniurias r cō/
tumelias r diuersos dolos. Et de ꝓmo nō dic q̃ dñs ꝓterat:
sz dic cōterent. De secūdo nō dicit: cōfirmabunt: sed cōfir/
mat dñs. In q̃ notat qō sup dictū eū/videlicet q̃ nō est p/
pnū dñi punire: sz retribuere r misereri. e Brachia. Duo
sunt brachia peccatorum: per quę peccata opantur/ videlicet
potētia tēporalis/r sciētia secularis. Et ambo cōterent. Ps.
Et omnia cornua peccator cōfringā. Et nota q̃ dicit: Cōfir/
mat: qō est ꝓsentis tēporis: quia r cōfirmat in ꝓsenti p gratiā
quos in futuro cōfirmabit p gloriā. ij. Thessal.ij.d. Ipse de⁹
r pater qui dilexit nos r dedit consolationē ęternā in spem bo/
nam in gratia/ exhortet corda vestra r confirmet in omni ope
r sermone bono. Ecce hic tangit cōfirmatio r cordis r oris et
opis. Et quomō cōfirmat: Nō pecunia: sed seipso. Ps. Do/

malū exemplū solū occidit
vtā corrūpit
Al. †Frameā
Al. †coterantur

a †Gladius eorū intret in cor/
b da ipsor: r arcus eorum †cō/
c fringat. Melius est modicū
iusto: sup diuitias peccator
d multas. Quoniam brachia
f peccatorū conterent: confir/

Tetb

Ps.37.

Ps.45.

Cōparatio bonorum et malorum

Ps.74.

Ps.27.

minus fortitudo plebis suę. Ecci.xv.a. Cōfirmabit in illo/et
nō flectet. Unde sic exponi potest: Cōfirmat: id est secū fir/
mat. Cōfirmatus erat aplus/dicēs: Roma.viij.g. Quis nos
separabit a charitate christi: Certus sum q̃ neq̃ mors/neq̃ vi/
ta rc. poterit nos separare a charitate dei. g Nouit do/
minus. q.d. ideo cō/
firmat: qz approbat et
cōsiderat: Hoc ē/Ho
uit dñs. i. approbat r
ꝓsiderat. h Dies. i.
vitā: i Immacu/
lator. Sic̄ supra in
Ps. Nouit dñs viā
iustor. Nocte aūt ma
culator. i. malā vitam
non nouit. i. nō appro/
bat. Uñ ibi ī Ps. Et iter ipsor pibit. Uñ dic Matth.vij.d.
Nūq̃ noui vos: Discedite a me q̃ opamī iniqtatē. Prouer.
xiij.d. Uias q̃ a dextrz sūt nouit dñs: puerse aūt q̃ a sinistris:
et has nō nouit. Uel/Nouit: p ꝓdestinationē. Et hęc ē ter/
tia cōparatio/vbi cōparat bonos r malos in honore. Honor
aūt bonor cōsistit in multis: q̃ notant hic. Primū est/q̃ noti
et electi sūt a deo p ꝓdestinationē. Uñ dicit: Nouit domi/
nus: p ꝓdestinationē. Dies: id est vitā. Immaculato/
rū. Roma.viij.f. Quos ꝓsciuit r ꝓdestinauit. ij. Timoth.
ij.c. Cognouit dñs q̃ sūt eius. Uel/Nouit domin⁹ dies
imaculator. s. dies ęternitatis: de quib⁹ in Ps. Cogitaui
dies antiquos: r annos ęternos ī mēte habui. Et qz his duo/
bus modis/nouit dñs dies imaculator: Beati imacu
lati ī via: vt dicit inferi⁹ in Ps. Illos eñ quos nouit/recipiet
ad cęleste cōuiuium: r quos nō nouit excludet: Unde sequit:
k Et hereditas eorū. s. imaculatorū. s. vita ęterna l In
ęternū erit. i. sine fine. De qua hereditate ī Ps. Cū dede/
rit dilectis suis somnū: ecce hereditas dñi filior merces fru/
ctus ventris. Et. j. Pet. iij.d. dicit de christo: Qui est ī dex/
tera dei/deglutiēs mortē: vt vitę ęternę heredes efficeremur.
Tertiū in q̃ cōsistit honor eor/est in imunitate a futura cōfu/
sione. Unde dicit: m Nō cōfundent in tpe malo. i. in
die iudicij. Mā si nō haberēt illā hereditatē ęternā/ꝓfunderent
valde ab expectatione sua q̃ hic respuūt hereditatē ꝓsentē: de
qua dicit: Hereditas ad quā festinat in ꝓncipio/ī nouissimo
bñdictione carebit: Prouer.xx.c. Sz qz illā quā mō expectāt
tunc habebūt: ideo non cōfundent: sed gloriabunt. Esa.
xlv.c. Saluat⁹ ē salute ęterna: nō ꝓfūdemini neq̃ erubescetis
vsq̃ in sęculū sęculi. In tpe malo. i. in die iudicij: de q̃ tpe
Eccs.xj.d. Et si mltis annis vixerit hō: r in his oib⁹ lętatus
fuerit/meminisse debet tenebrosi tpis r dierr malor: q̃ cū ve/
nerint vanitatis arguunt ꝓterita. Ecci.xj.c. In die bonorū
ne ĩmemor sis malor. Dico q̃ habebūt hereditatē: Sed q̃d
habebūt ibi: Quicq̃d volūt. Mā seq̃t: n Et in dieb⁹ fa/
mis. s. p⁹ morte: tūc/qñ mali esurient: o Saturabūt. Uñ
Esa.lxv.b. Serui mei comedēt r vos esurietz: Bibet mei bibēt
r vos sitietis. Et hoc est quartū/in quo ꝓsistit honor sancto/
rū. s. in delitijs ęternis. Et bñ dico q̃ erit fames: p Quia
peccatores peribunt: illa famę. Nec mirum si in pęna
fame peribunt: quia hic ī culpa fame peunt. Uñ Lucz.xv.d.
Fili⁹ pdigus ī se reuersus dixit: quāti mercēnarij ī domo pa/
tris mei abūdant panib⁹/ego aūt h̄ fame peo. Uel sic ꝓstrue:
In dieb⁹ famis. i. p dieb⁹ famis. i. p fame paucor diez/
saturabunt ęterna satietate. Quia peccatores pibūt/
ex iusticia quam exercebit dominus in peccatores. Matth.
v.a. Beati qui esuriunt r sitiunt iusticiam: quoniā ipsi satura/
bunt. Ps. Lętabit iustus cum viderit vindictam. Esa.vlti.
g. Erunt vsq̃ ad satietatē visionis omni carni. Et bene pec/
catores: non iusti peribunt: sicut dicitur Job.iiij.b. Recor/
dare obsecro te: quis vnq̃ innocens perijt: aut quando recti
deleti sunt: Quinportius vidi eos qui opank iniquitatem et
seminant dolores et metunt eos flante deo perijsse et spiritu
irę eius esse consumptos. Et in eodem.d. Quia nullus intel/
ligit: in ęternum peribunt. Ostenso quantus est honor iu/
storum ostendit q̃ breuis sit honor malorum. Unde dicit:

Job

Ps.1.

Al. †qñ

Honor bonor cōsistit ī multz

Ps.76.

Ps.118.

Ps.126.

Ps.57.

a Inimici vo dñi.i.amici huiꝰ mundi: b Mor.i.statim: c Ut honorificati fuerint: honoribus ⁊ potentia. d Et exaltati: glia. e Deficiētes/deficiēt.i. assidue deficiēt. f Quēadmodū fumꝰ/deficit. Inimici dñi/sunt peccatores diligētes mundū. Jaco.iiij.a. Quicūq; voluerit amicus esse huiꝰ mū/di/inimicꝰ dei ꝓstituit. ij.Timoth.iiij.b. Demas me dereliqt dili/gens h̄ sęculū. Augꝰ. O sęculum nequā: q̄ tuos beare sic soles a/micos/vt dei facias inimicos. Inimici etiā dñi sunt/ quicūq; sunt inimici veritatis/iusticię/pacis. Et tales honorificati/deficiūt statim/etiā si mil le annis vixerint. Ps.89. Ps. Qm̄ mille anni ante oculos tuos tanq̄ dies hesterna q̄ p̄teriit. Hęc em̄ vita nō est nisi momentū vel pūctus respectu ęternę vitę. Vñ Jaco.iiij.d. Quę ē vita vr̄a: Vapor est ad modicū parens: et deinceps extermiabit. Job xxj.b. Ducūt in bonis dies suos/⁊ in pūcto ad inferna descen/dunt. Et nota etiā q̄ gemiatio defectiōis/duplicē defectū no/tat: q̄ deficient in ꝓpalibus/affligenkq̄ in corpe: ⁊ deficient in spūalibꝰ/affligenkq̄ in mēte: Sic ecōtrario boni abūdabūt in stola corpis/⁊ in stola aię. Vel simplicit notat mali aggraua/tionē. Greg. Erit miseris mors sine morte: finis sine fine: de/fect sine defectu. Quēadmodū fumꝰ: Cōgrua est similitu/do. Fumꝰ em̄ quāto magis ascēdit: tāto magis euanescit: Sic ⁊ ipsi: quāto altius extollunt in sęculo: tanto ꝓfundꝰ mergunt ī iferno. Ps.72. Ps. Deiecisti eos dū alleuarēt. Job.xxiiij.d. Eleua/ti sunt ad modicū ⁊ nō subsistent. Osee.xiij.b. Erūt quasi nu/bes matutina: ⁊ sicut ros matutinꝰ ꝓtransiens: sicut puluis tur bine raptus ex area/⁊ sicut fumꝰ de fumario: Ecce ꝓpter hoc cōparant istis quattuor: q̄ cito trāseūt. Et ꝓt̄ speciales alias ꝓpietates: Sūt em̄ impij/nubes in ꝓmissione longę vitę: ſz tamē fallunt: sicut nubes ꝓmittunt pluuiā: et plerūq; fallūt. Prouerb. xxv.b. Nubes ⁊ ventus ⁊ pluuię nō sequētes: vir gloriosus ⁊ ꝓmissa non complens. Itē impij sunt ros/ꝓmit/tendo sibi vanā delectationē: de quo rore Cant[. v.a. Caput meū.i.mens/plenum est rore.i. vana delectatiōe dicit anima. Item sunt puluis: quia p curiositatē ⁊ sollicitudinē tēporaliū incōpacti ⁊ diuisi. Ps.1. Ps. Non sic impij/nō sic: sed tanq̄ puluis quē ꝓijcit ventus a facie terrę. Greg. Subsistere nequeūt q̄ ab ęternę essentię soliditate diuidunt. Sunt etiā fumus ascen/dens p superbiā. Ps.73. Ps. Superbia eorū qui te oderunt ascendit semp. Esa.lxv.a. Isti fumꝰ erūt in furore meo. Et nota q̄ mul tę sūt ꝓpietates fumi: quę notant his versibꝰ. Ascēdit/niger/tenuis/lachrymosus/ab igne/ Deficit/ostēdit ventū/tingit/te/nebrosus. Hęc ꝓueniūt supbo: Quia ascēdit: ſm illud: Sup/bia eorū qui te oderūt ascēdit semp. Ps.73. Itē est niger. Baruch.v. c. Nigrę sunt facies eor a fumo q̄ in domo est/supple ꝓscientię. Itē est tenuis.i.inanis. Esa.xlj.c. Erūt quasi non sint ⁊ peri/bunt viri q̄ cōtradicunt tibi: Hi sūt superbi. Et.xl.d. Omnes gentes quasi nō sint: sic sunt coram eo: ⁊ q̄si nihil ⁊ inane repu tatę sunt ei. Itē lachrymosi: q̄ lędunt alios. Job.xxiiij.b. De ciuitatibꝰ fecerunt viros gemere. Nascit ab igne ambitionis. Ps.57. Ps. Supcecidit ignis ⁊ nō viderūt solē. Itē deficit: sicut hic patet. Itē ostēdit ventū. Osee.xij.a. Ephraim pascit ventum et sequit estum. Itē tingit. Vñ Esa.xiij.b. Facies combustę vultus eor. Quarto cōparat bonos malis ī opere/ cū sequit:

Caph

Al. †statim vt gloriabūt et exaltabūtur

Al. †sicut

Al. †Generat

a Inimici vō domini †mōr vt
b hōnorificati fuerint ⁊ exalta/
c d ti: deficiētes †quēadmodū fu
e f mus deficient. †Mutuabit
g pctōr et nō soluet: iust aūt
h miserek ⁊ †tribuet. Quia bñ/
i k l m dicentes †ei hereditabūt terrā:
n o maledicētes aūt †ei dispibūt.

Ad litterā g Mutuabit ⁊c. Ad litterā. Eccli.xxix.a. Multi q̄si adinuē/tionē estimauerūt fenꝰ/⁊ p̄stiterūt molestiā his q̄ se adiuuerūt ⁊c. vsq̄ ibi: Si aūt potuerit reddere/aduersabit: solidi vir red/det dimidiū: ⁊ cōputabit illud q̄si inuentionē. Vel sic: Mutu abit/a deo/duo minuta.i.corpꝰ ⁊ aiaz. Vñ Sap.xv.d. dr̄ de idolis. Pedes eor pigri ad ambulandū: hō em̄ fecit illos: ⁊ q̄ spm̄ mutuat est/is fixit illos. h Et nō soluet/deo: q̄ tra/didit diabolo tā corpꝰ q̄ animā ī pctō. Gen.xliij.d. Da mihi aias/cętera tolle tibi. Nō pōt cātari ī psona taliū qō de defū/ctis cātat eccl'ia: Nō reddo tibi creatori aiam meā. Non em̄ tūc tā est in manu eiꝰ: sed in manu diaboli. Nō sic dauid q̄ di/cebat: Ria mea in manibꝰ meis semp.q.d. paratꝰ sum redde/re eā. Et Job.xiij.b. Animā meā porto in manibꝰ meis. Vel sic: Mutuabit pctōr/bona oia q̄ habet: tā spūalia q̄ na/turalia q̄ tpalia. Prouer.xxij.b. Qui accipit mutuū/seruꝰ est fęnerātis. Matth.xxv.b. Nō peregre ꝓficiscens vocauit ser/uos suos: ⁊ tradidit ill bona sua. Et nō soluet/ea deo attri/buēdo/ ⁊ multiplicata cū vsura deo referēdo. Matth. xxv.c. Ser/ue male ⁊ piger oportuit te cōmittere pecu/niaz meā nūmularijs: et veniēs ego recepis/sem vtiq̄ qō meuz est cū vsura. Greg. Stultꝰ ē debitor/q̄ gaudēs pecuniā accipit: et tempus q̄ debeat reddere nō attēdit. Luc[.xvj.a. Redde rōnē villicatiōis tuę. Al' sic: Mutuabit pctōr: voluptatē ⁊ delectationē peccati/a fęneratore pessimo diabolo: ō q̄ dr̄: Scrutek fęnerator omnē substantiā eius: q̄ nunq̄ vellet sortē sibi reddi: ſz semp multiplicari vsq̄ ad mortē. Et nō soluet: p cōfessionē/ reseruās cōfessionē vsq̄ ad lectū mortis. Cōtra quē dr̄ Eccli.xvij.d. Ne demoreris ī errore impor: añ mor/tē cōfitere: A mortuo em̄ quasi nihil perit ꝓfessio: Etiā ille q̄ audit theologiā vel sermonē mutuak verbū dei: sed peccator est: si nō reddit ⁊ soluit opando ⁊ tpe debito p̄dicādo: q̄ sicut dicit Jaco.iiij.d. Sciēti bonū facere ⁊ nō faciēti/peccatū est illi. i Just aūt miserek/int ī corde cōpatiendo: k Et tribuet/exterꝰ in ope subueniēdo. Ps. Jocūdus hō q̄ mise/rek ⁊ cōmodat/ disponit sermones suos in iudicio.i. ordinat quid rn̄debit iudici/imo miserendo format ⁊ dictat sententiā quā ꝓ eo dabit iudex/dicēs: Esuriui ⁊ dedistis mihi māducā re ⁊c. Miserek aūt iustꝰ/primo suūpsiꝰ: ſm qō dic Augꝰ. Qui vult ordinate dare elemosynā/debet a seipso incipe. Vñ Eccli.xxx.d. Miserere aię tuę placēs deo. Et tribuet. Luc. vj.e. Omi petēti te tribue. Quędā lr̄a h̄ habet: Retribuet: et cōpetenter: q̄ qō vni ex minimis dñi facimꝰ/ei facimꝰ: ſz ei nihil possumꝰ tribuere q̄si ex nr̄o: sed tm̄ retribuere q̄si ex suo: imo vere ex suo. Vñ q̄rebat dauid: Quid retribuā dño ꝓ oi/bus q̄ retribuit mihi.i.q̄ ei retro tribuā. j. Cor[.xiij.b. Quid habes qō nō accepisti: j. Paral'.vlt.d. Tua sūt oia: q̄ de ma nu tua accepimꝰ/dedimꝰ tibi. Augꝰ. Dic tibi christꝰ: da mihi: dedi tibi: habuisti largitorē/habe debitorē: habe ⁊ fęnerato/rē. Prouer.xix.c. Fęnerat dño q̄ miserek paupis. Retribuit etiā deo: q̄ de bono qō habet gratias agit/⁊ ad deū refert/nō ascribēs sibi: vt ad locū vnde exeūt flumia reuertāt: Eccls.j. b. Et hoc facit iustꝰ in spe retributionis ęternę. Unde sequit: l Quia bñdicētes ei.s.dño.i.ī oibꝰ gr̄as agētes: m Hę reditabūt terrā.s.viuentiū: ſm qō dr̄ Gen.xxvij.d. Qui bñdixerit tibi/bñdictiōibꝰ repleat: Vox ē pāis ad filiū. Bñ/dicētes: nō solū ꝓbo: ſz ⁊ facto. j. Cor[.x.g. Siue comedit[/siue bibitis/siue aliō q̄d facitis/oia ī gloriā dei facite. Prope aūt bñdicētes deū dicūt religiosi: q̄ deū bñdicūt psallēdo ⁊ p̄/dicādo/bñ viuēdo: ſm qō diximꝰ sup Ps illū: Bñdicā dñm in oi tpe. Et hi merito/hereditabūt terrā/viuētiū: q̄ ex/heredāt se de ēra mortētiū/dicētes: Portio mea sit in ēra vi/uētiū. Vñ Matth.v.a. Beati paupes spū: qm̄ ipor ē regnū cęlor. Marci.x.d. Nemo ē q̄ reliq̄rit domū aut frēs aut so/rores aut patrē aut matrē aut filios aut agros ꝓpter me ⁊ p/pter euāgeliū/p̄dicādū: q̄ nō accipiat centies tātū ⁊c. ⁊ ī futu/ro vitā ęternā. Prouer.ij.d. Qui recti sūt/hęreditabūt ī ēra: ⁊ simplices habitabūt ī ea. Recti sūt q̄ nō curuant ad ēra: Simplices/q̄ nolūt duobꝰ dñis seruire: sed simplici deo. n Maledicētes aūt ei.i.dño: o Dispibūt. Gen.xxvij.d. Qui maledixerit tibi: maledictiōibꝰ repleat. Maledicētes nō tm̄ ꝓbo: ſz facto. Greg. Quātascūq; laudes lingua rsonat: vita blasphemat. Dispibūt.i. diuersis pęnis interibūt. In p̄senti: vt patet ī iudęis dispersis. Et ī futuro/Esaię.lxvj.g. Vermis eorum nō morietk ⁊ ignis nō extinguek. Ibi notant diuersę pęnę. Nec solum ī futuro remunerabit bonos domi/nus: sed etiā in p̄senti: ſm qō dicit in Ps. In custodiēdis il/lis retributio multa. Remunerat aūt multiplicit: sicut h ostē/ditur. Primo: quia dirigit opera eorum. Unde sequitur:

Al. †retribuet

Al. †cōmodat

Al. †cū hereditate possidebit

Al. †illum dispersit

Apud dñm.

Caph

Al. †statim vt gloriabūt et exaltabūtur

Al. †sicut

Al. †Generat

Propietates fumi cōuenientes superbo

Ad litterā

Aliter

Lameth

Aliter

Ps.73.

Ps.108.

Ps.111.

Matth.25.

Ps.115.

Ps.33.

Ps.141.

Ps.18.

a Apud dominũ.i.a dño: b Gressus homis:id est opa ⁊ affectus: c Dirigenť:q̃ in se tortuosi sunt. Helius aũt dixit/Apud dñm:q̃ si dixisset/a dño:qz ibi duo notãť cũ dicit/Apud: videlicz dei maxima potestas ⁊ hũani arbitrij libertas. Cũ eñ dic̃:Apud dñm:idẽ est ac si dicat: Nõ oportet dñm laborare ad hoc:sz dicit/vel ordinat/⁊ statim factũ ẽ: qz apud eũ ẽ hoc: nec idiget extrinseco. Itẽ in hoc qd̃ dic̃:Apud dñm dirigẽť:notať q̃ si velim⁹ vt dirigãť gress⁹ nostri: oportet nos quãtũ in nobis est surgere ad ipsũ p applicationẽ liberi arbitrij:qz apud eũ est qd̃ volum⁹:nec violẽter dabit nobis nisi ostẽdam⁹ ei qd̃ velim⁹ habere. Et ꝓpť hoc bñ dicit Prouer. xvj.b.Cor homis disponet viã suã:sed dñi est dirigere gressus ei⁹.Et i eodẽ.a. Reuela dño opera tua:⁊ dirigenť cogitationes tuę. Itẽ Prouer.xxviij.b. Qui abscõdit scelera sua/ nõ dirigeť. Secũdo remunerat: qz facit eos in via dñi delectari. Uñ sequit: d Et viã eius.i.dñi: e Uolet/dñs.i.velle eũ faciet:sic dicit Ro.viij.e.Spũs postulat ꝓ nob gemitib⁹ inenarrabilib⁹.i.facit nos postulare. Et q̃ dñs faciat nos velle viã istã/dicit Phil.ij.b. Deus q̃ opať in nobis ⁊ velle ⁊ pfice re ꝓ bona volũtate. Ps. Viã mãdator tuor cucurri cũ dilatasti cor meũ. Vel/Uolet/ipse bõ:cui⁹ gressus diriget:Viã eius.s.dei/q̃ est via vitę: Et ideo amplectẽda ab his q̃ habẽt pedes directos:ꝓ illud Cant.j.b. Recti diligũt te. Hiere. xxj.c.Hęc dicit dñs:Ecce ego do coꝝ vobis ⁊ viam vitę et viã mort.Sed quã eliget iust⁹: Ps. Beat⁹ vir q̃ timet dñm: in mãdatis ei⁹ volet nimis. Tertio remunerat dñs bonos in h q̃ custodit eos ne cadãt in peccatũ mortale: Uñ addit: f Cũ ceciderit iust⁹/p peccatũ veniale:qd̃ est casus in domo:nõ a domo. Prouerb.xxiiij.b. Septies cadet iustus ⁊ resurget. g Nõ collidet/p mortale:qz etsi vulneret in naturalibus: non tñ spoliať gratuitis. Et ita licz lędať/nõ tamẽ collidit: h Quia dñs supponit manũ suã.s.manũ miscordię:q̃ eum suscipit. Ideo Ps.nolens collidi/dicebat: In man⁹ tuas dñe cõmendo spm̃ meũ. Bñ eñ securi sunt q̃ in manu ei⁹ sũt. Uñ Sap.iij.a. Justor anime in manu dei sunt: ⁊ nõ tanget illos tormentũ mortis. i Junior fui. Tertia ps:in qua primo ostẽdit iustũ nõ derelinqui. Et loquit ecclesia vel ꝓpha i pso na ecclesię generalis. Dicit ergo ecclesia: Junior fui/quia paruula in tpe abel:quando vbera nondũ habebat vt posset ꝓdicare:Sed i tpe apl'or fuit adolescẽtula:qz calida/pulchra/ fecũda: Sz nũc ẽ anus frigida ⁊ rugosa: Uñ dicit: k Eteni senui. Matth.xxiiij.b. Abũdabit iniqtas/refrigescet charitas multor. Job.xvj.b. Rugę meę testimoniũ dicunt ꝛ me. Et licz tãtũ durauerim/dic̃ ecclesia: Tamẽ l Nõ vidi iustũ derelictũ/ a dño supple finaliter:nisi forte corpaliter ad temp⁹: ꝓ q̃ dicit Esa.liij.b. Ad punctũ in modico dereliq te. m Nec semẽ eius.i.imitatores ei⁹: n Querẽs panẽ.i.nimis indigens pane. Matth.vij.d. Primũ querite regnũ dei ⁊ iusticiã eius: ⁊ hęc oia adijcienť vobis. Vel sic: Nec semẽ eius querẽs panẽ.i.ꝓncipaliter intẽdens corpalib⁹: qz si hoc facit aliq̃s/nõ est iust⁹ nec est semen iusti. Lucz.xij.d. Nolite querere quid manducetis/ aut quid bibatis:hęc enim oia gentes inquirũt. Greg⁹. Qui paupertatẽ i terris metuit: ęternę fęlicitatis abũdantiã abscondit. Vel de pane spũali intelligi põt:quẽ semẽ iusti etsi querat appetendo/non tamẽ q̃rit mendicãdo:qz iusti abundãt isto pane: ꝓ q̃ dicit apostolus Col.iij.c. Uerbũ christi habitet i vobis abundãter. Prouer. xv.b.Secura mens quasi iuge cõuiuiũ. Vel sic põt cõstrui:⁊ ꝓ hoc min⁹ habebit calũnię: Nõ vidi iustũ derelictũ: nec semẽ eius/ supple vidi derelictũ. Semẽ dico querẽs panẽ.i.dicens: Panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie:qz qui sic querit/nõ derelinquit a dño. Ps. Non derelinquis q̃rentes te dñe. Et manifestum est q̃ non dereliquit iustus:nec semen eius/ex indigẽtia querit panem:qz sequit. o Tota die miserek ⁊ cõmodat. Ex hoc manifestũ est q̃ dominũ nõ derelinquit eum qui ad eum venit tota die in pauperibus quib⁹ miserek ⁊ cõmodat. Dicit eñ Matth.xxv.d. Qd̃ diu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis/mihi fecistis. Uñ narrat beatus Greg⁹.q̃ quidã bonus homo erat qui libẽter recipiebat ⁊ pascebat pauperes: Et quadã die venit dominus ad domũ illi⁹ in specie peregrini paupis:quẽ cum ille recepisset/ et vellet dare aquã manib⁹ illi⁹ vt pzanderet: vertit se vt acciperet aquam: ⁊ dñs disparuit. Quo facto cum ille stupefactus esset:i sequẽti nocte apparuit ei in visu dñs/dicens:Cęteris diebus recipiebas me im mẽbris meis:sed hodie me in psona ꝓpria recepisti. Itẽ p hoc q̃ tota die miserek et cõmodat:manifestũ est q̃ nõ est querẽs panẽ: vt dictũ est:sz abũdat. Unde Miserek ⁊ cõmodat. Miserek in affectu:cõmodat i effectu. Prouer. xix.c. Fęnerať dño q̃ miserek pauperis. Deuť.xv.b. Nõ deerunt paupes in terra habitationis tuę:idcirco ego ꝓcipio tibi vt aperias manũ fratri tuo ⁊ egeno ⁊ paupi q̃ tecũ versať i terra. Et dicit hic: Miserek ⁊ cõmodat/tã de corpali q̃ spũali subuentiõe. Et nõ in vanũ fac̃ h:qz seq̃ť: p Et semẽ illi⁹.i. ista opa ⁊ miseratiões q̃ fac̃/ vt fructũ ęternũ recipiat: q Jn bñdictiõe erit.i.afferet ei bñdictionẽ ęternã. Unde Deuť.xxiij.d. Fratri tuo absq̃ vsura id q̃ idiget cõmodabis: vt bũdicat tibi dñs de⁹ tu⁹ in oi tpe in ẽra ad quã ingredieris possidẽdã. Matth.xxv.c. Esuriui ⁊ dedist⁹/ mihi ꝛc̃. Et post: Uenite bñdicti ꝛc̃. Ul'etiã semẽ illi⁹/tã filij q̃ opa: In bñdictiõe erit/etiã i pñti:qz ad lr̃az paupes bñdicũt eis ⁊ filijs suis/q̃ recipiunt elemosynã. Et dñs etiã dat eis bñdictionẽ gr̃ę: ⁊ post bñdictionẽ glr̃ię. Uñ.ij.Corz.ix.b. Qui seminat in bñdictiõib⁹/ꝗ bñdictiõib⁹ ⁊ metet. Chrysostom⁹.Cõsiderate qualiť paupes bñdicũt q̃ recipiũt:⁊ cogitate qualiť dñs remunerat:cui pl⁹ placet. Et ne q̃s nimis ꝓfidat de elemosynis: et putet se posse p elemosynas emere licentiã peccãdi:maxie p hoc qd̃ dicit Lucz.xj.f. Date elemosynã: ⁊ ecce oia mũda sũt vob: Jdeo sequit: r Declina a malo et fac bonũ. Si vis q̃ elemosynę tuę placeant deo: Declina a malo.i. a pctõ vel diabolo. Et qz vt dic̃ Greg⁹.min⁹ ẽ mala nõ agere nisi etiã q̃sq̃ studeat bonis opibus insudare: Jõ adiũgit: Et fac bonũ:nõ tñ elemosynas:sz qd̃cũq̃ potes. Prouer.xj. d. Desiderũ iustor oẽ bonũ. Nõ tñ vnũ. Eccs.ix.c. Qd̃cũq̃ põt facere man⁹ tua instãter opare. Declinať aũt a malo p timorẽ. Uñ Prouer.xv.d. Per timorẽ dñi declinat oĩs a malo. Bonũ aũt fit p amorẽ: Uñ dic̃ apl'us Gal.v.b. Fides q̃ p dilectionẽ opať. Post h̃ oñdit cãs q̃re ista duo debeam⁹ facere. Prima rõ ẽ:qz st causa ĩhabitatiõis ęternę brĩtudinis. Uñ seq̃ť: s Et inhabita. Scda/qz placent deo:qd̃ notať ibi: Quia dñs amat iudiciũ. Tertia/qz acq̃rũt ꝓportiũ dei: qd̃ notať ibi: Et nõ derelinquet sanctos suos. Quarta:quia p illa cõseruať homo ab omi malo:qd̃ notať ibi: Jn ęternũ cõseruabunť. Dicit g̃: Et inhabita.q.d.si declines a malo et facias bonũ/ inhabitabis cęlestem mãsionem. t Jn sęculũ sęculi.i.in ęternũ. Et signãť dic̃/inhabita: nec addit vbi:i quo innuit q̃ nõ est habitatio nisi cęlestis/ quę ꝓprie debeat dici inhabitatio:quia in tẽporalibus istis omĩs sunt hospites. Unde Sap.v.c. Spes impij q̃si lanugo ꝛc̃. Et post addit: Et tanq̃ memoria hospitis vni⁹ diei ꝓtereuntis: Justi aũt ĩnppetuũ viuẽt. Job.xxvij.d. Edificauit sicut tinea domũ suã: ⁊ sicut custos fecit vmbraculũ. Ita est de diuitib⁹: Tinea eñ facit domũ suã i veste: ⁊ excutiť ⁊ cõculcať ⁊ perit: Sic diuites cũ ędificauerť palatia/excutiũť p mortẽ et cadũt i infernũ vbi cõculcanť ⁊ peunt i ęternũ. Itẽ custos vineaꝝ vel segetũ nõ habitat i vmbraculo nisi ad tps: Sic ⁊ ipi diuites i tpalib⁹ istis nõ habitãt nisi ad momentũ. Uñ ibi sequit quod addit Job: Diues cum dormierit nihil secum afferet ꝛc̃. Secũda causa est:qz ista placent deo. Unde sequitur: Quia dñs

Dem Al.t B dño
a †Apud dñm gress⁹ hois diri
b genť:⁊ viã ei⁹ †volet. Cũ ceci
c derit iust⁹ nõ †collidet:qz dñs
d †suppõnit manum†suã. †Jũ
k nior fui et ẽni senui:⁊ nõ vidi
l iustũ derelictũ:m nec semen ei⁹
n †grẽs panẽ. T ota die miserek
p ⁊ cõmodat:⁊ semẽ illi⁹ i bñdi
q ctõe erit. Declia a malo ⁊ fac
r bonũ:⁊ inhabitã i sęculũ sęcli.

Al'.†tegẽs pane Samech
Al'.†feneratur

Qualiter declinandum sit a malo et faciẽdũ bonum

Matth.6.b. Ps.9.

a Quia dñs.q.d.lõ etiã debes declinare a malo et facere bonũ: Quia dñs amat iudiciũ/discretiõis:quo sepat hõ malũ a bono. Esa.lxj.c. Ego dñs diligens iudiciũ. Hiere.xv. d. Si sepaueris pciosum a vili/quasi os meũ eris. Hęc autem discretio siue sepatio ita debet fieri/vt eligat bonũ ꝛ reprobet maluz: vt dictum est.

Psꝵ.44. Uñ Psꝵ. Dilexisti iusticiã et odisti iniqtatem. Esa.vij.c. Butyrũ ꝛ mel ꝛc. Nõ econuerso sicut faciũt quidam: de quib⁹ Hiere. iiij.f. Sapiẽtes sunt vt faciãt mala: bñ aũt facere nesciẽt. De b aũt

Eyn

Al. †hereditate possidebunt

a Qiũa domin⁹ amat iudiciũ:
b ꝛ nõ derelinquet sanctos suos: in ęternũ conseruabunt.
c Iniusti punient: ꝛ semẽ impiorũ peribit. Iusti †aũt hereditabũt trã: ꝛ inhabitabũt
i ſęculũ ſęcli ſup eã. Os iusti
k meditabit ſapiẽtiã: ꝛ lingua
l ei⁹ loq̃t iudiciũ. Lex dei ei⁹ i
m corde ipsi⁹: ꝛ ñ ſupplãtabũt
o gressus ei⁹. Cõſiderat pctor
p iustũ: ꝛ q̃rit † mortificare eũ.

iudicio discretiõis.j.Corꝵ.xj.g. Si nosmetipsos dijudicare/m⁹ nõ vtiq̃ iudicaremur. Tertia cã est: qz p hęc habet consortiũ dei spũale. Unde sequit: b Et nõ derelinquet sanctos suos. Esa.xliij.a. Cũ trãsieris p aq̃s tecũ ero. Aq̃ sũt diuitię ꝛ delitię: p q̃s nõ solũ trãseũt mũdani: ſz ꝛ submergũt se ĩ illis. Qui em̃ vult trãsire p aquã/ videt vbi minor ē aq̃/ꝛ ibi intrat: ita faciũt sãcti viri: Et ideo bñ dic hic: Sanctos: id ē sine terra: quia quãtũ min⁹ possunt retinẽt de terra ꝛ de aqua: Sed mũdani intrãt aquã diuitiarũ ꝛ delitiarũ/vbi videt eam esse maiorẽ: et ideo submergunt cũ eis. Ergo qui trãseunt: est dñs cũ eis/nec eos derelinquit: Uñ dicitur deus eor. Exo.v. a. Deus hebręor vocat nos vt eamus viã triũ dierũ in solitudinẽ. Hebręⁿ/trãsiẽs/iterptat: Solitudo/est religio: Uia triũ dierũ/est triplex votũ/qd̃ fit in religiõe: ad quã vocat de⁹ hebręorũ: sed homies surdã aurem faciũt ei: sed timere debẽt ne de⁹ derelinquat eos. Quarta causa est: quia nõ solũ p hęc habẽt diuinũ cõsortiũ: sed ꝛ p̃sidiũ. Uñ addit: c In ęternũ ꝛseruabũt/a dño/q̃ dr̃ custos. Esa.xxj.c. Custos q̃d de nocte: custos q̃d de nocte. Uñ nõ negauit se eẽ samaritanũ: Joh. viij.f. qz samaritan⁹ idẽ ē qd̃ custos. Qui aũt bñ vult seruari: deo/cõmittat totã custodiã: qz qui nimis curiose vult se custodire/deus dimittit eũ sibi: ꝛ ita cito pdit seipsum. Unde Joh. xij.d. Qui amat animã suã/pdet eam: et qui odit animã suã/in vitã ęternã custodit eã. Et vbi bñ custodit aia/abigail docuit: j.Regl.xxv.e. dicẽs ad dauid: Erit aia dñi mei custodita q̃si in fasciculo viuentiũ apud dñm deũ tuũ. Fasciculus viuentiũ est cõgregatio sanctor virorũ: vbi aia facilⁿ custodit: quia q̃ ibi est/tot habet oculos ꝛ custodes ad se custodiẽdũ: quot fratres sunt in cõgregatiõe: qz qd̃ alter videt reprehensibile in alio/charitatiue corrigit: ꝛ sic custodit. Unde dicit Aug⁹. in regula: Deus q̃ habitat in vobis/etiã isto mõ custodiet vos ex vobis. Et loquit de mõ quo se inuicẽ corrigere debent. Et ideo dicit Eccꝵ.iiij.c. Melius est duos esse simul q̃ vnũ: Habent em̃ emolumentũ societatis suę. Et si duos: ergo multo fortius plures. Et hoc in ipso verbo notat/cũ dicit: cõseruabunt: id est simul seruabunt. Religio em̃ est reseruatoriũ dñi: vnde

Psꝵ.132. tutũ est ibi esse. Psꝵ. Ecce q̃ bonũ ꝛ q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ. Posuit quattuor ratiões/quę alliciunt hominẽ ad bonũ faciendũ p amorẽ: et etiã ad malũ declinandũ p timorẽ: postea ponit vnã quę specialiter moueat ad timorẽ: p quem ꝓprie declinat a malo. Unde dicit: d Iniusti punient: sicut ꝛ boni remunerabunt. Matth.xxv.d. Ibunt hi in supplicũ ęternũ. Eccꝵ.vij.b. Uindicta carnis impij ignis ꝛ vermis. Et posset aliq̃s dicere: Etsi sint iniusti/tñ aliqua bona fecerit p q̃ saluabũt. Nõ dic: imo: e Et semẽ impior peribit. i. opa si q̃ semiauerint/nõ afferẽt fructũ. Osee.ix.d. Radix eor exiccata ē/fructũ neq̃quã faciẽt. Radix ē charitas. Uñ Greg⁹. Nihil hz viriditatꝵ ram⁹ boni opis nisi mãserit in radice charitatis. j.Corꝵ.xiij.a. Si distribuero ĩ cibos paupũ oẽs facultates meas: et si tradidero corpus meũ ita vt ardeã: charitatẽ aũt nõ habuero/nihil mihi pdest. Al⁹/Semẽ impior. i. ꝓbũ dei/si ab ipsis vl ĩ ipsis semiet: f Peribit: qz nõ affert fructũ boni opis. Et notãdũ q̃ semẽ istud perit ꝓpt multas causas/vt delicz ꝓpt sui corruptionẽ. Sap.xij.b. Semẽ em̃ erat maledictũ ab initio. Osee.viij.b. Ventũ seminabũt ꝛ turbinẽ metẽt:

Qualiter ꝓbũ dei percat

culmus stãs/nõ est ĩ eis: germẽ nõ faciet farinã. Itẽ ꝓpt sicitatem. Jaco.v.d. Helias erat homo similis nobis passibilis ꝛ oratione orauit vt non plueret super terram: ꝛ non pluit annos tres ꝛ menses sex. Et rursum orauit ꝛ cęlum pluuiam dedit: ꝛ tra dedit fructũ suũ. De hoc habet.iij.Regl.xviij. g. Item ꝓpter salsuginẽ. Sopꝵ.ij.c. Sicitas spinarũ et acerui salis/ꝛ desertũ vsq̃ in ęternũ. Item propter spinas ꝛ petras ꝛ aues: de qb⁹ Matth. xiij.a. Creuerũt spinę ꝛ suffocauerũt ea. s. semina. Itẽ ꝓpter pluuiã supfluã. Prouer.xxviij.a. Uir paup calumniãs paupes/similis est imbri vehementi in quo parat fames. Itẽ propt agrum incultũ. Prouerb. xxiiij.d. Per agrum hominis pigri transiui/ꝛ per vineam stulti viri: ꝛ ecce totum repleuerant vrtice. Itez quia est via bestiarũ. Esaię.lj.g. Posuisti vt terram corpus tuũ: ꝛ quasi viã trãseuntib⁹. Ecõtra dicit de bonis: Mala bestia nõ ascendet p eam. Item propter nimium frigus infidelitatis. Eccꝵ.xliij.c. Gelu quasi salem effundet: ꝛ extinguet viride sicut ignem. Dico/q̃ semen impiorum peribit: g Iusti autẽ hęreditabunt terrã: viuentiũ. Eccꝵ.xliij.b. Cũ semiẽ eorum pmanet bona hęreditas. Nec vt mãmotrephi/aut sub pędagogo positi hęreditabũt eã: sed liberi ꝛ domini ꝛ reges sup eam erunt: Unde addit: h Et inhabitabũt in ſęculũ ſęculi ſup eam. Sup/notat dominiũ. Matth.xxv.b. Supra multa te constituã. Postea ponit triplex meritũ omniũ horum. Primũ est sancta meditatio. Unde dicit: i Os iusti meditabit sapientiã. Et attribuit ori qd̃ ē cordis/ꝓpter consonantiã: Sicut dictũ est supra: ibi: Et lingua mea meditabit iusticiã tuã. Et ĩ hoc ostẽditur q̃ prius meditari debemus q̃z loqui. Prouerb.xviij.c. Qui prius respõdet q̃z audiat: stultũ se esse demonstrat ꝛ cõfusione dignũ. Eccꝵ.v.d. Si est tibi intellectus responde: sin autẽ/manus tua sit sup os tuũ. k Sapientiam: christũ. j. Corꝵ.j.d. Prędicam⁹ christũ dei virtutẽ/ꝛ dei sapiẽtiã. Istã sapientiã meditari debemus. Unde Cantꝵ.viij.b. Pone me vt signaculũ super cor tuũ. Eccꝵ.xxix.c. Gratiã fideiussoris ne obliuiscaris: dedit em̃ p te animã suã. Hebꝵ.xij.a. Recogitate eum qui talẽ sustinuit a peccatorib⁹ aduersus semetipsũ contradictionẽ. Uel/ Sapientiã: id est sacrã scripturã. Psꝵ In lege eius meditabit die ac nocte. Prouerb.viij.d. Beatus qui audit me/ꝛ qui vigilat ad fores meas quotidie. Secũdum est discreta locutio. Unde sequit: l Et lingua ei⁹: id est iusti: m Loquet iudiciũ. i. discretionẽ. Psꝵ. Dispo nit sermones suos in iudicio. Eccꝵ.xxj.d. Uerba prudentium stathera põderabũt. Et.xxviij.d. Uerb tuis facito statherã: ꝛ frenos ori tuo rectos: ꝛ attẽde ne forte labaris ĩ lingua. Ibi dic Interliñ. vt nihil indiscretũ loquaris. Tertiũ meritũ est bona volũtas. Uñ dicit: n Lex dei ei⁹ in corde ipsi⁹. Lex. s. naturę/lex scpturę/lex gratię. Psꝵ. Sed in lege dñi volũtas ei⁹. Ostẽsis meritis p q̃ viri scti merẽt ea q̃ p̃dicta sũt: iterũ enumerat hic quędã p̃mia q̃ ex meritis iustorũ sequũt. Primũ ē q̃ cõseruant ne cadãt ĩ peccatũ/ Uñ dicit: o Et nõ supplãtabunt gressus ei⁹. i. nõ cadet in foueã pcti. Et quid mirũ? Qui em̃ ambulat in lege dñi nõ cespitat: quia vt habet Prouer. vj.c. Mandatũ lucerna est/ꝛ lex lux. Joh. xj.b. Qui ambulat in lumine nõ offendit. Secũdũ est/ q̃ cespit eos dominus ab hominibus malis: Uñ addit: p Cõsiderat peccator iustũ ꝛc. Hoc planũ est de iudęis ꝛ de christo/quem ipsi obseruabant: ꝛ de iusto quolibet/quem cõsiderat peccator: non vt imitetur: sed vt accuset. Prouer. xxiiij.b. Ne insidieris ꝛ quęras impietatẽ in domo iusti. Itẽ Considerat: vt malignetur. Unde addit: q Et quęrit mortificare eum. Unde Sap.ij.c. Grauis est nobis etiaz ad videndũ. Et post addunt: Morte turpissima condemnemus eum. Mortificare/corporaliter vel spiritualiter.

Dñs aũt

3.Regl.17.a.

Psꝵ.34.

Psꝵ.1.

Psꝵ.111.

Psꝵ.1.

Premia que sequũt ex meritis iustorũ

a ¶ Dñs aũt. Licz pctõr: ita ḡrat mortificare iustũ: b ¶ Non derelinquet eũ. s. iustũ: c ¶ In manib⁹. i. in potestate et crudelitate: d ¶ Eⁱ⁹/pctõris. Ps. Eripiẽs inopẽ de manu fortiou eⁱ⁹. Act. xij. b. Nũc scio ve q̃ misit dñs angelũ suũ ⁊ eripuit me de manu herodis ⁊c. Licz aũt dñs q̃ñq̃ derelinquat corpa sctõr in manib⁹ pctõr (fm qd dicitur Thren. j. c. Dedit me dñs i manu d q̃ nõ potero surgere. Et Job. ix. c. Terra data est in man⁹ ipij) tñ d q̃libet cor ve dici põt/q dñs nõ derelinqt eũ i manib⁹ eⁱ⁹: q̃ nõ totũ derelinqt. Corp⁹ em ẽ ps indignior: aia vo dignior: quã nõ derelinqt dñs i manib⁹ eor. Unde dicit eis/ Matth. x. d. Nolite timere eos q corp⁹ occidũt: aiaz aũt nõ possũt occidere. Job. ij. b. Ecce in manu tua ẽ: verũtã aiam illⁱ⁹ serua. Tertiũ ẽ/q̃ imunes erũt a pena ętna. Unde addit: e ¶ Nec dãnabit/dñs/eũ/iustũ. Ps. Ab auditiõe mala nõ timebit. Quartũ: q̃ saluabũt. Unde addit: f ¶ Cũ iudicabit illi. i. cũ sẽtẽtia dabit p eo. Matth. xxv. c. Esuriui ⁊ dedistⁱ mihi mãducare ⁊c. Venite bñdicti ⁊c. Job. xxxvj. a. Nõ saluat impios/⁊ iudiciũ paupib⁹ tribuit. Ex q̃ g̃ tot bona st viri iusti: postea hortat ꝓpha vt hõ iusticiã suã tenere nõ deserat. Unde addit: g ¶ Expecta dñm. q. d. nõ deficias i tribulatiõib⁹: sz patiẽter expecta dñm q te remunerabit. Jaco. v. b. Patiẽtes estote frẽs vsq̃ ad aduẽtũ dñi: Ecce agricola expectat pciosũ fructũ trę/patienę ferẽs donec accipiat tẽ poraneũ ⁊ serotinũ: patiẽtes estote et vos: ⁊ cõfirmate corda vra: qm̃ aduẽt dñi appropinq̃bit. Sz ne i vanũ expectes: iterim h ¶ Custodi viã eⁱ⁹: Alit em deo veniẽti nõ poterⁱ occurrere/ nisi viã eⁱ⁹ teneas. Quę duplex est. s. miscdia ⁊ vitas. Ps. Uniuersę vię dñi miscdia ⁊ veritas. Ps. Retribuet mihi dñs fm iusticiã meã/⁊ fm puritatẽ manuũ meaꝝ ꝛtribuet mihi: q̃ custodiui vias dñi. i ¶ Et exaltabit te. Hic replicat p̃mia/vt magⁱ alliciat. Et notat duo: gratiã i pñti/⁊ glriaz i futuro. De ꝓmo dic: Et exaltabit te/i augmẽto virtutũ ⁊ bonoꝝ opeꝝ. De secũdo dicit: k ¶ Et hereditate. i. iure hęreditario: l ¶ Capias trã/viuẽtiũ. Et hęc dictio/vt/notat cãm: Nõ em põt illã altã terrã cape/q̃ pus nõ fuerit i virtutib⁹ ⁊ bonis opib⁹ exaltat⁹: fm qd. s. dictũ ẽ: Justi aũt hęreditabũt terrã. Sz q̃ multi sũt q nõ volũt expectare hęreditatẽ istã: q̃ nõ vidẽt eã in pñti: fm qd i Ps. alio dr: Pro nihilo habuerũt trã desiderabilẽ: Jõ seqt: m ¶ Cũ pierint pctõres videbis. Et si nõ videas mõ: peccatores aũt pibũt in die iudicij: licz mõ se cõseruẽt. Hiere. iiij. c. In die illa dic dñs: pibũt cor regis ⁊ cor pncipũ ⁊c. Videbis/dico/⁊ tua bona/⁊ illoꝝ mala. De ꝓmo p/ prie intelligi põt illud Esa. lx. a. Tũc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabit ⁊ dilatabit cor tuũ. De secũdo Esa. lxvj. g. Egredienę ⁊ videbũt cadauera viroꝝ q̃ ꝓuaricati sunt in me. n ¶ Vidi impiũ. Supra ostendit dignitatẽ sanctoꝝ ęternã esse: hic oñdit dignitatẽ maloꝝ phantasticã esse ⁊ trãsitoriã. Unde dicit: Vidi impiũ superaltatũ. i. vltra q̃ deberet: ⁊ sup alios exaltatũ bonorib⁹. o ¶ Et eleuatũ/supbia: nõ parũ: Sz p ¶ Sic cedros libani. i. sic cedri altiores sunt alijs arboribⁱ⁹: ⁊ ꝓcipue cedri ex libano: ita ipse impⁱ⁹ oib⁹ se supponit i corde suo. Et tales cõpetẽter significanę p cedros libani: q̃ liban⁹ cãdidatio interptat: ⁊ ipsi nitẽt cãdore hui⁹ sęculi. Vidi/dico: sed nõ admirãs eũ/steti q̃si ad spectaculũ: sic stulti hui⁹ mũdi faciũt. Sz q ¶ Et trãsiui/ad ꝓtẽplandũ ęterna. r ¶ Et ecce: q̃si i euidẽti ⁊ i primo: vidi: q̃ s ¶ Nõ erat. i. q̃ sua dignitas nulla erat: ⁊ suũ esse etiã nõ eẽ erat: q̃ socⁱ⁹ erat eⁱ⁹ q nõ ẽ. s. diaboli. Bregor⁹. Cũ ęterna retributio cogitat/p̃sens glria q̃ sit nulla cognoscit. Idẽ: Cõtemnũt tpalia/cũ cõsiderant ętna. Bonũ est q̃ trãsire: Lucⁱ. ij. c. Trãseam⁹ vsq̃ bethleẽ ⁊c. Eccli. xxiiij. c. Trãsite ad me oẽs q concupiscitⁱ me/⁊ a generatiõib⁹ meis implemini. Vel sic: Trãsiui/supple modicũ tpis. s. vsq̃ ad nouissima eⁱ⁹. Et ecce nõ erat. i. ita parua erat vita eⁱ⁹/q̃ nec reputari deberet. Jaco. iiij. d. Quę ẽ vita vra? Vapor ad modicũ parẽs/⁊ deinceps extẽmiabit. Eccli. x. b. Quis potẽtat⁹ vita breuis. Job. xx. a. Gaudiũ hypocritę adinstar pũcti. t ¶ Quę/ siui eũ. i. ipsũ. i. ad memoriã reduri. v ¶ Et nõ ẽ inuẽt⁹ locus eⁱ⁹. i. vestigiũ aliqd. Vel/ Locⁱ⁹ eⁱ⁹. i. possessiões. Ps. Eijciant d hitatiõib⁹ suis. Vel/ Locⁱ⁹. i. delectatio/ vel corⁱ⁹/vel vtilitas q̃ vtilis ẽ alijs. x ¶ Custodi innocẽtiã. Hic iterũ hortat ad bonũ: q̃ hęc est intẽtio ꝓphetę/ monere ad bonũ/ ⁊ allicere p/ missione ęternorũ bonoꝝ: ⁊ reuocare a malo p cõminationẽ malorũ: Unde de his interscalariter h agit q̃si p totũ. Primo de vno: postea de alio loquẽs. Unde ⁊ h dic: Custodi innocẽtiã/amore ęternoꝝ p̃miorũ. y ¶ Et vide ęqtatẽ/dei/q̃ malos cõdẽnabit: vt sic fugias mala. Vel sic: Custodi innocẽtiã/ad deũ: Et vide ęqtatẽ/ad primũ: vt. s. nõ facias alijs qd tibi nõ vis fieri: Et iõ custodi innocẽtiã ⁊c. z ¶ Qm̃ sunt reliqę hoi pacifico. i. qm̃ deⁱ⁹ reliqt eas. s. innocẽtiã ⁊ ęqtatẽ/ Homi: q̃si i testamẽto pacⁱ. Unde Eccli. xlv. d. Statuit illi testm̃ pacis. Joh. xiiij. d. Pacẽ relinq̃ vob: pacẽ meã do vob. In pace aũt cõcurrũt hęc duo: inocentia/q̃ nulli noceam⁹: ⁊ ęqtas/q̃ cũctis vt ęquũ ẽ subueniam⁹. Vel sic: Qm̃ sũt reliqę homi pacifico. i. iõ sũt illa p̃dicta faciẽda/qm̃ deⁱ⁹ reseruat hoi pacifico/q̃ innocẽtiã custodit ⁊ ęqtatẽ facit. Reseruat/ dico/reliqas padisi/cõuiuiũ ęternũ. Unde Tob. xiij. d. Beatⁱ⁹ ero si fuerint reliqę semini meo. Vel sic/ Reliqę/sũt ꝓsolatiões: q̃s de cõuiuio suo cęlesti mittit dñs q̃ñq̃ ad corda eoꝝ q̃ expectant in porta/ videlicz i tribulatiõib⁹: p q̃s oportet itrare i regnũ cęloꝝ. Custodi g̃ innocẽtiã: vt nulli malũ inferas. Et vide ęqtatẽ: vt oib⁹ bona facias: q̃d ẽ esse pacificũ: Qm̃ sũt reliqę hoi pacifico. i. tali dãt. Exẽplũ d pauperib⁹/q̃ rixãt ⁊ pcurũt se cũ scutellis suis/q̃ñ venit elemosynariⁱ⁹ nihil dat eis: sed eis q̃ sedẽt ad portã ⁊ expectãt i pace/dat reliqas. i. ꝓsolatiões: q̃b⁹ gustatⁱ multũ accẽdunt ⁊ desiderãt vt possint itrare ad mẽsã/ vñ venerũt illę reliqę. Propt hoc dr alibi i Ps. In reliquijs tuis p̃pabis vultũ eoꝝ. i. volũtatẽ et desideriũ: Ita ẽ d bonis. Mali aũt nõ habebũt ptẽ i reliquijs illis. Unde seqt: a ¶ Iniusti aũt dispibũt. i. diuersis pęnis pibũt. De q̃rũ diuersitate Eccli. xxxix. d. Ignis/grãdo/ fames ⁊ mors: oia hęc ad vindictã creata sũt: bestiaꝝ dẽtes ⁊ scorpij ⁊ serpẽtes ⁊ rhomphęa vindicãs i exẽminiũ ipios. Hic possũt mlta genera pęnaꝝ itelligi. Et licz diuersitas sit i pęnis: tñ pibũt: b ¶ Simul. Unde Esa. xxiiij. d. Cõgregabunt i cõgregatiõe vni⁹ fascis in lacũ: ⁊ claudent ibi in carcere. c ¶ Reliqę ipioꝝ. i. bona tpalia q̃ reliq̃rũt: d ¶ Interibũt: q̃ nõ hz euẽt⁹ sordida p̃da bonos. Dicunt aũt tpalia reliqę ipioꝝ: q̃ velint/nolint relinquẽt ea. Unde Job. xxvij. d. Diues cũ dormierit nihil secũ auferet. Ps. Et relinquẽt alienis diuitias suas. Vel/ Reliqę ipioꝝ: sũt filij eoꝝ/q̃ interibũt: q̃ plerũq̃ cõtingit q̃ tales prauũ exitũ hũt. Unde Sap. iiij. a. Adulterinę plãtatiões nõ dabũt: radices altas. Vel sic pũctari cõgrue põt: Iniusti dispibũt: vt expositũ ẽ: ⁊ cũ eis sit reliqę ipioꝝ interibũt. e ¶ Salⁱ⁹ aũt. Jã multotiens dixit de bonis q̃ hũt boni: hic iterũ dic de eisdẽ post pęnas maloꝝ affligtas. Et ne aliqs sibi bona illa ascribat: oñdit ea esse a dño: ⁊ enumerat ea. Primũ est gr̃ę infusio: de q̃ dic: Salⁱ⁹ aũt iustoꝝ ẽ a dño. Salus dicit infusio gr̃ę: q̃ morbũ peccati expellit. Unde dic apls. j. Corinth. xv. b. Gratia dei sum id qd sum. q. d. gratia dei reduxit me ad vitam. Et hęc salus iustoꝝ est a dño. Actⁱ. iiij. b. Nõ ẽ in aliq alio salⁱ⁹. Heb. v. c. Facⁱ⁹ ẽ oib⁹ obtẽperantib⁹ sibi causa salutis. In cuius rei figurã dixerũt ad ioseph/ Gen. xlvij. f. Salⁱ⁹ nr̃a in manu tua est. Secũdũ est ꝓtectio i tribulatiõe: Unde addit: f ¶ Et ꝓtector eoꝝ/supple est dñs. g ¶ In tpe tribulatiõis/ interioris. s. tẽptatiõis. Eccli. ij. a. Fili accedẽs ⁊c.

a Dñs aũtẽ nõ dereliquet eũ
b i manib⁹ eⁱ⁹: nec dãnabit eũ
c cum iudicabit illi. Expecta
d dñm ⁊ custodi viã eⁱ⁹: ⁊ exal
e tabit te vt hereditate capias
f trã: cũ pierint pctõres videb.
g Vidi impium superaltatũ:
h et eleuatũ sic cedros libani.

q Et trãsiui: ⁊ ecce nõ erat: ⁊ q̃
r siui eũ: ⁊ nõ est inuẽt⁹ locⁱ⁹ eⁱ⁹.
s Custodi innocẽtiã ⁊ vide ęqta
t tẽ: qm̃ st reliqę hoi pacifico.
v Iniusti aũt dispibunt: simul
x reliquię impiorũ interibũt.
y Salus autẽ iustorũ a dño: ⁊
z ꝓtector eorũ in tempore tri-

a-q.j.c.nõ erpeuũ
Al. tille Ruph
Al. tvias Lpossideas
Res tsuperaltatũ ⁊ eleuari
Ps. 108.
Schin
Al. tveritatẽ
Al. tdirectionẽ
Al. tperibũt
Tau
Tobie. 4. c.
Act. 14. d.
Ps. 20.
Ps. 24.
Ps. 17.
Ps. 105.
Job. 18. c.

Fili accedēs ad seruitutē dei/sta in iusticia:ꝛ ꝑpara animā tuā ad tēptationē.j.Corꝰ.x.c. Fidelis est deꝰ q̄ nō patiet vos tēptari supra id qō potestis:sed faciet cū tēptatiōe etiā ꝓuentū. Tertiū est auxiliū dñi i bñ operādo. Unde dicit: a ¶Et adiuuabit eos dñs.i.iustos ad bñ opandū. Quartū ē libertatis donatio a seruitute pra uę consuetudinis. Unde dicit: b ¶Et liberabit eos: a praua consuetudie. Job.viij.d. Qui facit peccatū:seruus est peccati. Quitū est liberatio a psecutoribꝰ: Unde sequit: c ¶Et eruet eos a peccatoribꝰ. Ps. Erue me de manu filioꝝ alienoꝝ.s.peccatoꝝ/q̄ sūt filij/nō dei:sed diaboli. Sextū est vitę ęternę adeptio: Unde sequit: d ¶Et saluabit eos. Phil.iij.d. Saluatorē expectamꝰ dñm nostrū iesum christū ꝛc. In fine subiūgit meritū iustoꝝ dicens: e ¶Quia speraueruṫ in eo. Unde supra in hoc psalmo dixit: Spera in eo/ꝛ ipse faciet. Roma.v.a. Spes nō cōfundit. Et alibi: Mirifica misericordias tuas qui saluos facis sperantes in te.

Al. ꝛeruet
Al. ꝛeximet
Ps.143.
Ps.16.

a bulatiōis. Et ādiuuabit eos
b dñs ꝛ liberabit eos: et eruet
d eos a peccatoribus/ꝛ saluabit
e bit eos quia sperauerunt in
eo.

¶Psalmꝰ dauid in rememoratione. XXXVII.

¶Expositio Ps.XXXVII.

Domine ne in furore ꝛc. Titulus. Psalmꝰ dauid in rememoratiōe. Superꝰ cōmēdauit ꝓpha multipliciter statū bonoꝝ/ꝛ reprobauit statū maloꝝ: Hic aūt agit de pęnitētia p quā acqrit statꝰ bonoꝝ/ꝛ statꝰ maloꝝ vitat. Ibi cauere docuit ne peccemꝰ/cū dixit: Noli ęmulari ꝛc. Hic docet nos pęnitere si peccauerimꝰ. Eccli.xxj.a. Fili peccasti nō adijcias itęꝝ/Ecce ꝑmū: Sz ꝛ ō ꝑstinis deꝑcare deū/Ecce secūdū. Et ē iste psalmꝰ tertiꝰ eoꝝ q̄ pęnitētiales dicūt. Sz qz pęnitētia dz fieri ī dolore/i timore/i amore: Jō bñ intitulat psalmꝰ iste de rememoratione. Unde is est sensus: Psalmꝰ/iste attribuit/dauid.i.pęnitēti:q̄ psalmꝰ habitꝰ ē/in rememoratiōe:qz pęnitētia de q̄ hic agit/fit ī rememoratiōe pctōꝝ/q̄ generat ī corde dolorē. Itē in rememoratiōe supliciorꝝ/q̄ generat timorē. Itē ī rememoratiōe ꝑmioꝝ q̄ accēdit amorē. Intētio est monere ad pęnitētiā. Modꝰ. Quatuor sūt ꝑtes. Primo captat miscōiā/pęnas q̄s patit/sūmatim ꝑstringēs. Secūdo ponit narrationē/in q̄ enumerat miseriaꝰ: ibi: Putruerūt. Tertio:qz int tot mala sperauit ī dño/affirmat se audiēdū a dño cū cōmemoratiōe emēdatiōis:ibi: Quia in te dñe sperauī. Quarto ponit lętā cōclusionē de salute: vt certa sit spes imitātibus:sicut est ī omnibꝰ psalmis pęnitētialibꝰ:ibi: Ne derelinq̄s me. Pęnitēs q̄ ꝓmo petit a se remoueri qō maxime timet.s.dānationē ętnaz/dicēs: f ¶Dñe deꝰ/ cui seruire volo. g ¶Ne in furore tuo arguas me: id est in ęterna dānatiōe/ q̄ ꝓdemnās impios furiosus apparebis. Esa.xxx.f. Ecce nomē dñi venit de longinquo:ardēs furor eius. Secūdo petit a se remoueri pęnā purgatorij/dicēs: h ¶Neq̄ in ira tua corripias me. Sic ēm/licz argui ī furore ꝛ corripi ī ira grauia sint: tm primū grauꝰ est q̄ secūdū: Sic licz ęterna dānatio et purgatorij purgatio vtrūq̄ graue sit:tm dānatio ęterna in infinitū grauior est. Unde dicit beatꝰ Augꝰ. Ille ignis sic se habet ad nrm ignē:sic se habet veritas ad picturā: Et loquit ō igne purgatorij. Sz sic se habet ignis purgatorij ad nrm:sic se hz ignis gehēnę ad ignē purgatorij. Jdeo q̄ timet nō solū ꝑmū:sed et secūdū. Unde dicit: Neq̄ in ira tua corripias me. Heb.x.f. Horrendū est incidere in manꝰ dei viuētis. Notandū est aūt q̄ cū petit se nō corripi in ira ꝛ nō argui in furore:nō recusat corripi in misericordia ꝛ argui in māsuetudine:hoc est ī p̄senti flagellari. Hiere.x.d. Corripe me dñe: verūtm in iudicio ꝛ nō in furore. In iudicio.s.p̄sētis afflictiōis q̄ est miscōia. Unde Augꝰ. Magna miscōia ē/misericordiā in p̄senti nō cōsequi.ij. Machab.vj.c. Etenī multo tpe nō sinere peccatoribꝰ ex sentētia agere/ sz statim vltiōes adhibere/ magni bñficij indiciū est. Hoc etiā petit Ps.alibi: Corripiet me iustꝰ in miscōia ꝛ increpabit me. Huic petitioni respōdet dñs/Esa.xlviij.b. Lōge faciā a te furorē meū.

Partitio psalmi
De pęnitente
Ps.140.

Post ostēdit se nō debere argui in furore:qz iā arguit in misericordia: Unde dicit: i ¶Quia sagittę ꝛc. Et hic captat beniuolentiā. Secūdo a ꝓpria miseria quā primo captauit a psona iudicis ibi: Dñe. Ondit aūt misertā suā esse multiplicē. Prima est a peccato ꝓmi hominis: Unde dicit: Quia sagittę tuę infixę sunt mihi.i.pęnalitates.s. esuries/sitis/ frigꝰ/caloꝝ/ lassitudo/ ęgritudo:quę sicut sagittę in arcu intendunt: ꝛ postea ī obiectū corpus infigunt: sic istas pęnalitates intēdit dñs ī arcu cōmiatiōis/dicēs adę/Gen.ij.c. Quocūq̄ die comederis ex eo/ morte morieris. Et cū comedit adā/ infixę sunt ei istę sagittę ꝛ nobis in eo. Unde bñ dicit:nō tm fixę:sz infixę: Multū enim intime fixę fuerūt q̄ nos in ipso vulnerauerūt. De arcu isto et sagittis dicit in Ps. Arcū suū tetēdit ꝛ pauit illū: ꝛ in eo paruit vasa mortis:sagittas suas ardētibꝰ effecit. Arcꝰ ē cōmiatio siue iusticia dei: vasa mortis/ sūt p̄dictę sex miserię/quę mortē hoīs ferūt: Sic significatū fuit Ezech.ix.a. vbi dī:q̄ sex viri veniebāt de via portę supioris q̄ respicit ad aqlonē: ꝛ vnius cuiusq̄ vas interit ī manu eiꝰ. Eadē vasa sagittę sūt:q̄s dñs ardētibꝰ effecit.i.igne peccati originalis ꝛ fomitis successis. De his sagittis Job.v.c. In sex tribulatiōibꝰ liberabit te: ꝛ ī septima.i.in morte nō tāget te malū. Et ꝗ allegat h.s.vt p istas sex tribulatiōes liberet/ne ī morte tāgat a malo pęnę gehēnalis vl purgatorij. Vl/ Sagittę/possūt vocari motꝰ carnis: q̄ sagittę dñi esse dicunt:qz eas ꝑmittit infigi hoī vt hūilier. Job.vj.a. Sagittę dñi in me sūt: q̄ indignatio ebibit spm meū.i.spirituositatē ꝛ supbiā meā.iij.Regis.xiij.c. Sagitta salutis dñi:ꝛ sagitta salutis ō syriā.i.ō supbiā. Syria ēm sblimis interp̄tat. Sz ne q̄s diceret q̄ parū ifixę sūt/addit: l ¶Et cōfirmasti sup me manū tuā.i. firmit ꝛ fortiter me pcussisti manu vindicāte. Thren.iij.a. Tātū ī me vertit ꝛ ꝓuertit manū suā. Post ondit has sagittas vniuersalit eē infixas. Unde dicit: m ¶Nō est sanitas in carne mea:qz totꝰ homo corruptꝰ est. Unde Esa.j.b. A planta pedis vsq̄ ad verticē non est in eo sanitas.i.in homine. Item ibidem. Super quo pcutiā vos vltra addentes p̄uaricationē: Roma.vij.c. Scio q̄ nō habitat ī me bonū:hoc est ī carne mea. n ¶A facie irę tuę.i.ab instātia vindictę ī adā/ꝛ ī me exercitę. Ab hac facie ⁂ voluit se abscōdere

Ser miserie humani gen.
Al. tindignatione tua
Al. temēdes
Al. ꝛulta
Ps.7.
Ps.119.

f ¶Dñe ne ꝛc. Pñt aūt hęc exponi ī psona pęnitētis/nō ītīctā miriā deplorātis: vt.s.habitū ē:sz assūptā pęnitētiā coram dño memorātis/ꝛ dicētis: Dñe ne ī furore tuo arguas me: id ē ne punias ī iferno. h ¶Neq̄ ī ira tua corripias me.i. neq̄ punias me ī purgatorio/aut in illo igne maxie q̄ p̄cedet faciē christi ad iudiciū veniētis/q̄ mūdi facies cōburet: De q̄ ij. Pet.vlt.c. Expectate ꝛ ꝓperate ī aduētū dñi nri iesu christi:p quē cęli ardētes soluēt:ꝛ elemēta ignis ardore tabescēt. i ¶Quia sagittę tuę.i.auctates sacre scp̄turę. k ¶Infixę sūt mihi: De qb̄ꝰ.j. Sagittę potētis acutę. Hec debēt infigi cordi nro:nō sp̄ portari ī pharetra. l ¶Et ꝓfirmasti sup me manū tuā.q.d.ego sagittis p̄dictis vulneratꝰ me supposui manui tuę/eligēs te ī dñz meū: ꝗm qō dī.j. Pet.v.b. Hūliamī sb potētū manu dei. Tu ꝓ o misericors nō me repulisti:sz electionē meā cōfirmasti. Hoc ē: Cōfirmasti manū tuā sup me. Per ꝗ qō dic: Cōfirmasti: duo notant. Per firmasti notat firma ꝓstātia. Per ꝓfirmasti/ꝓa ꝓtinuatio: Per sup hūilitas pęnitētis. Ondit aūt magnitudinē pnię suę/cū subdit: m ¶Nō ē sanitas ī carne mea.i.ī corpe meo/nō ē mēbrū qō pęnitētia nō castiget:ita vt caro ifirmet/vt spūs ꝓualescat.ij.Corꝰ.xij.d. Cū infirmor.s.carne:tūc potēs sū/videlicz spū. Ro.vj.d. Sic exhibuistis mēbra vra seruire iusticię ad iniqtatē:ita nūc exhibete mēbra vra seruire iusticię ī sāctificationē. Et ꝗ: n ¶A facie.i.a respectu ꝛ memoria. o ¶Irę tuę.q.d.qz ꝓuidi illā futurā iram: Jdeo hic ago pęnitentiā:

Aliter de pęnitēte

⁂ De qua ira